

Súd: Okresný súd Nové Mesto nad Váhom
Spisová značka: 10C/149/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3512208567
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Stachovič
ECLI: ECLI:SK:OSNM:2015:3512208567.14

Rozhodnutie

Okresný súd v Novom Meste nad Váhom, pred samosudcom JUDr. Andrejom Stachovičom, v právnej veci navrhovateľov: 1/ S. J., K.. XX.XX.XXXX, O. W. XXX/XX, XXX XX B. V. Q., Č. Y., 2/ B. J.S., K.. XX.XX.XXXX, O. T.. XX. R. XXXX, XXX XX I., obaja právne zastúpení Advokátskou kanceláriou Studio Legale, s.r.o., so sídlom Mostová 2, 811 03 Bratislava, proti odporcom: 1/ Y. B., K.. XX.XX.XXXX, O. XXX XX O. Č.. XXX, právne zastúpený JUDr. Vladimírom Fraňom, advokátom, so sídlom Haškova 18, 915 01 Nové Meste nad Váhom, 2/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou Legal Cases s.r.o., so sídlom Alžbetínske nám. 328, 929 01 Dunajská Streda, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

Odporcovia 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi 1/ sumu 30.000,- Eur do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

Odporcovia 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi 2/ sumu 30.000,- Eur do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšnej časti sa návrh zamietá.

O náhrade trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

odôvodnenie:

Navrhovatelia sa podaným návrhom doručeným súdu dňa 16.08.2012 domáhali, aby súd uložil odporcovi 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 250.000,- Eur a navrhovateľovi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 250.000,- Eur. Návrh odôvodnili tým, že navrhovatelia sú dcérami nebohej Q.. X. O., K.. XX.XX.XXXX a nebohého Q. O.Š., K.. XX.XX.XXXX, obaja zomrelí dňa 29.08.2009. Odporca 1/ dňa 29.08.2009 z nedbanlivosti zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej na mieste nehody zomreli obaja zmienení rodičia navrhovateľov. Za tento skutok bol odporca 1/ právoplatne uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia trestným rozkazom sp. zn. XT/XXX/XXXX-XXX, právoplatný dňa 07.09.2010. Odporca 1/ bol v čase dopravnej nehody poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u odporcu 2/. Pasívna legitímácia odporcu 2/ je daná podľa ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého je poškodený (navrhovatelia) oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Navrhovateľ 1/ si ako poškodená uplatnila v adhéznom konaní nárok na náhradu spôsobenej škody vrátane odškodnenia nemajetkovej ujmy, avšak súd rozhodol o jej uplatnenom nároku len sčasti a so zvyškom ju odkázal na občianskoprávne konanie. Navrhovatelia sa podaným návrhom domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená porušením ich práva na súkromie garantovaného Ústavou SR, ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a Dohovorom 209/1992 Zb. o ochrane ľudských

práv a základných slobôd a ktoré je premietnuté aj v inštitúte ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka. Navrhovatelia považujú konanie odporcu 1/, ktorým zapríčinil smrť oboch ich rodičov za intenzívny zásah do ich práva na ochranu osobnosti, konkrétne do práva na ochranu súkromného a rodinného života. V čase tragickej udalosti sa obe nachádzali v životnom období (navrhovateľ 1/ vo veku XX a navrhovateľ 2/ vo veku XX rokov), kedy neboli finančne závislé od rodičov a nebývali s nimi v spoločnej domácnosti, budovali si však vlastné rodinné zázemie, kedy im rodičia boli veľkou oporou. S rodičmi mali obe blízky citový vzťah založený na vzájomnej podpore, dôvere a úprimnom priateľstve. Ich vzťah sa ešte väčšmi prehĺbil vzhľadom na životnú situáciu, v ktorej sa navrhovateľky nachádzali - navrhovateľ 1/ sa mala v novembri toho roku vydávať, navrhovateľ 2/ bola dlhodobo v zahraničí a čakala svoje prvé dieťa - obe sa pritom mohli spoľahnúť na pomoc svojich rodičov, či už v citovej oblasti alebo aj formou materiálnej výpomoci. S rodičmi obe udržiavali pravidelný kontakt, navrhovateľ 1/ rodičov často navštevovala, navrhovateľ 2/ vzhľadom na pobyt v zahraničí bola s rodičmi najmä v telefonickom kontakte. Následky zásahu odporcu 1/ do osobnostných práv navrhovateľiek sú neodstrániteľné a vzhľadom na vplyv na ich ďalší život natoľko závažné, že považujú za spravodlivé, aby im bolo na ich zmiernenie poskytnuté primerané zadosťučinenie formou peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, každej z nich vo výške 250.000,- Eur. Navrhovatelia poukazujú aj na to, že vzhľadom na konkrétne okolnosti vnímajú morálne zadosťučinenie vyplývajúce z prejednanania skutku odporcu 1/ v trestnom konaní a jeho uznania za vinného za neprimerané a nepostačujúce. Navrhovateľ 1/ (ktorá si uplatnila svoj nárok v adhéznom konaní) negatívne vnímala aj povinnosť odporcu 1/ ospravedlniť sa jej za spáchaný skutok pred probačným úradníkom uloženú mu súdom v trestnom rozkaze. Takéto vo svojej podstate „nútené“ ospravedlnenie sa má podľa nej zanedbateľný satisfakčný účinok. Tohto úkonu sa navrhovateľ 1/ nezúčastnila práve aj z obavy, aký vplyv by mala konfrontácia s odporcom 1/ na jej psychiku. Zásah do osobnostných práv navrhovateľov bol zároveň škodovou udalosťou, na ktorú sa vzťahuje poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nakoľko v čase dopravnej nehody bol odporca 1/ poistený u odporcu 2/. V občianskoprávnej rovine sa na určenie zodpovednej osoby použijú ustanovenia o zodpovednosti za škodu, tzn. odporca v 1. rade je zodpovedný podľa § 420 ods. 1 Obč. zák., resp. aj § 427 Obč. zák.. V zmysle § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. má odporca 1/ ako poistený právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému (navrhovateľom) uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, o.i. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z.). Podľa čl. 1 ods. 2 smernice Rady č. 72/166/EHS sa poškodeným rozumie „akákoľvek osoba oprávnená na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu spôsobenú motorovými vozidlami“. V zmysle platných smerníc (smernica Rady č. 72/166/EHS, smernica Rady č. 90/232/EHS, smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/26/ES) s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, je úlohou členských štátov zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu (v zmysle smernice č. 2000/26/ES Európskeho parlamentu a Rady sa už výslovne rozlišuje medzi škodou a ujmu - Preambula ods. 8 „Skutočne je vhodné doplniť úpravy prijaté smernicami č. 72/166/EHS, 84/5/EHS a č. 90/232/EHS s cieľom zaručiť poškodeným osobám, ktoré utrpia ujmu alebo škodu následkom havárie motorového vozidla, porovnateľné zaobchádzanie bez ohľadu na to, kde v spoločenstve k dopravnej nehode dôjde“;) bola krytá poistením zodpovednosti v tom zmysle, aby žiadne škody a ujmy nezostali neuhradené. Navrhovatelia vyslovili názor, že zmyslom európskej legislatívy, ktorá sa premieťa do nášho právneho poriadku, je čo najširšia ochrana poškodených osôb a vzhľadom na vyššie uvádzané máme za to, že za škodu podľa zákona 381/2001 Z. z. treba v zmysle európskej legislatívy považovať aj nemajetkovú ujmu, za ktorú možno priznať náhradu podľa § 13 ods. 2 a 3 Obč. zákonníka. Podľa nášho názoru požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia odporcu 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a preto žiadame zaviazat' na jej náhradu odporcov 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne.

Odporca 2/ v podaní došlým súdu dňa 17.09.2012 žiadal návrh voči odporcovi 2/ v celom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že odporca 1/ mal s účinnosťou od 03.02.2006 uzavretú poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, č. návrhu XXXXXXXXXXXX o povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla, ečv: K.. Poistenie bolo platné aj v čase dopravnej nehody, t.j. dňa 29.08.2009. Práva na ochranu osobnosti sú svojbytným a samostatným nárokom, ktorým Občiansky zákonník poskytuje osobitnú ochranu, a preto uplatnenie práva na náhradu škody nedopĺňa, nerozširuje, ani nenahrádza uplatnenie nárokov z titulu práva na ochranu osobnosti. Preto pokiaľ by si chcel poškodený subjekt uplatňovať svoje nároky z titulu ochrany osobnosti v rámci poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla voči poisťovní škodcu, bude potrebné, aby krytie nárokov z daného právneho titulu bolo v poistnej zmluve osobitne zmluvne dojednané. V prípade smrti blízkej osoby následkom dopravnej nehody možno hovoriť z pohľadu pozostalých (manžel, deti, súrodenci a pod.) o zásahu do ich osobnostných práv, avšak

v rovine zásahu do ich súkromného života („zásah do ochrany súkromia“) a nemožno v žiadnom prípade hovoriť o zásahu do zdravia (resp. o škode na zdraví). Platný Občiansky zákonník a rovnako aj súčasná civilistická právna teória striktne od seba rozlišuje právo na ochranu osobnosti a s ním spojené právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 Obč. zák. a právo na náhradu škody v zmysle ust. § 415 - § 450 Obč. zák. Uvedené rozlíšenie vychádza jednak zo samotnej štruktúry civilného kódexu, keď právo na ochranu osobnosti je vymedzené v 1. časti Občianskeho zákonníka, nakoľko je úzko späté s nositeľom tohto práva - fyzickou osobou. Na druhej strane právo na náhradu škody je upravené v samostatnej 6. časti kódexu, v ktorej je ucelene rozpracovaná problematika jednotlivých druhov občianskoprávnej zodpovednosti za škodu ako aj rozsah jej náhrady. Súčasná právna teória (zhodne s právnou praxou) označuje neoprávnený zásah do zdravia fyzickej osoby v rámci ochrany osobnosti pojmom „nemajetková ujma“. Pod uvedeným pojmom však nemožno rozumieť škodu na zdraví, ktorá je pojmovo samostatná a systematicky aj legislatívno - technicky odlišne upravená. Nemajetková ujma vzniká v dôsledku porušenia právnej povinnosti v inej než majetkovej sfére fyzickej osoby. Pôvodca neoprávneného zásahu do takéhoto vzťahu sa označuje za „ohroziteľa“ resp. „porušiteľa“ práva, nikdy nie však ako „škodca“. Fyzická osoba, do ktorej osobnostnej sféry bolo zasiahnuté sa nikdy neoznačuje ako poškodený. Obsah nemajetkovej ujmy nie je právnym poriadkom exaktne vymedzený, z povahy tohto práva však vyplýva, že tento obsah musí byť iný než majetkový. Zatiaľ čo zodpovednosť za škodu je založená na princípe prezumovaného zavinenia a subjektívnej zodpovednosti, v prípade nemajetkovej ujmy sa jedná výlučne o objektívnu zodpovednosť. V neposlednom rade Občiansky zákonník upravuje špeciálne druhy žalôb, ktoré slúžia na ochranu osobnosti, kým nároky na náhradu škody sú chránené úplne inými druhmi žalôb. K výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č.381/2001 Z. z., podľa ktorého sa poistenie vzťahuje na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, je zrejmé, že pod nákladmi pri usmrtení je potrebné rozumieť náklady spojené s pohrebom podľa ust. § 449 ods. 2 O.z. príp. i náklady spojené s liečením podľa predchádzajúceho odseku. Uvedenú zložku náhrady škody samotný Občiansky zákonník v ust. § 449 ods. 3 označuje ako náklady pohrebu. Vzhľadom na skutočnosť, že pojem „náklady“ v súvislosti so škodou na zdraví resp. pri usmrtení, právny poriadok vyslovene pozná a používa ho vo význame, ktorý mu pripisuje ust. § 449 O.z., nie je možné pojem „náklady pri usmrtení“ vykladať tak, že by pod tento pojem mala patriť aj nemajetková ujma. Doterajšia právna prax, ale aj právna teória a ani samotné znenie zákona, nikdy neoznačovali „nemajetkovú ujmu“ slovným spojením „náklad spojený s úmrtím“. Takýto extenzívny výklad je v priamom rozpore s gramatickým významom použitého slovného spojenia. Pojem „náklady spojené s pohrebom resp. s liečením“ má svoj konkrétny legislatívny obsah. Pri výklade ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) z.č. 381/2001 Z.z. nemožno vychádzať iba zo samotného znenia tohto ustanovenia, ale ho treba vykladať v jednote s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje. Podľa ust. § 4 ods. 1 cit. zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky. Ako už bolo uvedené, platná legislatíva a ani právna teória neoznačuje osobu, ktorej osobnostné práva boli porušené za „poškodenú osobu“. Obdobne sa aj v ustanovení § 2 písm. g) zákona č.381/2001 Z.z. sa uvádza, že poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody (nie nemajetkovej ujmy!) podľa tohto zákona. Obdobne sa aj v ustanovení § 2 písm. i) zákona č. 381/2001 Z.z. sa poistnou udalosťou rozumie vznik poisťovateľa alebo kancelárie nahradiť vzniknutú škodu (nie nemajetkovú ujmu). Spojením uvedených zákonných ustanovení nemožno dospieť k inému záveru, ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. V neposlednom rade už zo samotného názvu poistenia („poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla“) je zrejmé, že jeho účelom je kryť zodpovednosť za škodu, a nie nemajetkovú ujmu, ktorá v zmysle už uvedeného nie je škodou. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti máme za to, že odporca 2/ pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže vystupovať ako odporca, a preto namieta pasívnu legitímáciu odporcu 2/. Obdobné poznatky vyplývajú aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011, sp. zn.: 4Cdo 168/2009. Zároveň poukázal aj na obdobnú úpravu v Českej republike, a to rozsudok NS ČR sp.zn.: 30Cdo1051/2005 a uznesenie Ústavného súdu ČR sp.zn.: 8/06, z ktorých vyplýva nasledovné: Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 Občianskeho zákonníka je osobne spätá s osobou, ktorá sa neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dopustila, takže má výlučne osobný charakter a zaniká smrťou takejto osoby. Na strane povinnej osoby nie je v prípade jej smrti možný prípadný prechod práv (resp. povinností) na iný subjekt. Poisťovňa vystupuje iba ako účastník poistného vzťahu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Je nepochybné, že poisťovňa do osobnostných práv navrhovateľov nijakým, a už vôbec nie neoprávneným spôsobom nezasiahla. Pokiaľ ide o rozsah nárokov, ktoré majú byť poistnou zmluvou zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokryté, udávame, že zo zmluvy o povinnom zmluvnom poistení,

ktorej súčasťou sú Všeobecné poisťné podmienky pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bol stanovený rozsah poistenia výlučne za škodu, nie však za ujmu na osobnostných právach. Súčasťou poistenia nebolo spôsobenie ujmy na súkromí a rodinnom živote. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je iný nárok ako nárok na náhradu škody. Nemajetková ujma nespadá do rozsahu poistenia v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., a preto odporca 2/ nemôže vystupovať v tomto konaní ako odporca, a teda nie je v tomto konaní pasívne legitimovaný.

Odporca 1/ v podaní došlým súdu dňa 04.10.2012 uviedol, že odporca 1/ pokladá návrh na začatie konania za nedôvodný. Zo samotného návrhu nevyplýva dôvodnosť poskytnutia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch tak, ako to predpokladá § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odporca 1/ je toho názoru, že akékoľvek nároky navrhovateľov súvisiace s následkami dopravnej nehody uvádzanej v návrhu by mal v plnom rozsahu znášať odporca 2/ z titulu povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel.

Navrhovatelia vo vyjadrení došlým súdu dňa 16.06.2014 uviedli, že Európsky súd dvor nerozhodoval o konkrétnych výškach nemajetkovej ujmy. Spravidla riešil prejudiciálne otázky v súvislosti s vydaním tzv. prvej (72/166 EHS), druhej (84/5/EHS) a tretej (90/232/EHS) smernice, ktorých úlohou je zabezpečovať voľný pohyb motorových vozidiel na území EÚ a aby v tejto súvislosti boli jednotlivé motorové vozidlá kryté povinným poistením v minimálnych výškach, v prípade akýchkoľvek nehôd a aby sa porovnateľne zaobchádzalo s poškodenými z nehôd, spôsobenými týmito vozidlami. Druhá smernica v čl. 1 bod 1 a 2 stanovila, že povinné poistenie musí pokrývať škodu - ujmu na zdraví v minimálnych sumách, a to 1.000.000,- Eur na poškodeného a 5.000.000,- Eur na nehodu bez ohľadu na počet poškodených (minimálne poisťné krytie). Pre kvantitatívne posúdenie posudzovaného prípadu poukázali:

a) na naše vnútroštátne právo, keď bolo zákonodarcom uzákonené, že v prípade poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania (zamestnanec), má pozostalý/á manžel/manželka nárok na jednorázovú rentu vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac 46 485, 40 eura (§ 94 zákona č. 461/2003 Z. z.),

b) na naše vnútroštátne právo, keď odškodňovanie obetí násilných trestných činov je vo výške 50 násobku minimálnej mzdy (zákon č. 255/1998 Z. z.); t. j. cca 15 000,00 Eur,

c) na odborné stanovisko Výskumného ústavu dopravného v Žiline, ktorý v roku 2007 stanovil hodnotu ľudského života matematickým výpočtom na 332 144,00 eur;

d) Pre porovnanie, hodnota ľudského života v:

Českej republike je: 340.931,- Eur;

Rakúsku je: 805.233 Eur;

Veľkej Británii je: 867.891 Eur;

Nemecku je: 1.186.839 Eur.

e) Na tabuľkový a bodový systém odškodňovania nemajetkovej ujmy na zdraví osôb, ktoré stratili blízkeho človeka pri dopravnej nehode v Taliansku, ktorý bol vypracovaný v roku 2007 a postupne zdokonaľovaný, aby uľahčil súdom rozhodovaciu činnosť. Na základe tohto bodového systému talianske súdy priznávajú dieťaťu za smrť rodiča odškodnenie v rozmedzí od 163 080,00 Euro do 326 150,00 Euro, podľa konkrétnych kritérií (resp. bodov), v priemere však od 200 000,00 Eur do 300 000,00 Eur.

Základné kritéria sú:

- či poškodený žil s rodičmi v spoločnej domácnosti;
- kvalita a intenzita vzťahu rodič - dieťa;
- kvalita a intenzita vzťahu poškodeného s ostatkom rodiny; ak nejakú poškodený má;
- vek obetí (odškodnenie je nižšie v priamej úmere s vyšším vekom zosnulého),
- vek poškodeného (odškodnenie je nižšie v priamej úmere s vyšším vekom poškodeného).

Navrhovatelia predložili výplatné pásky rodičov navrhovateľov: Matka S. O. mala v čase nehody 51 rokov, bola zamestnaná a jej hrubý mesačný príjem činil v roku 2009 sumu vo výške 1 145,00 Eur; Otec Q. O. mal v čase nehody 52 rokov, bol zamestnaný a jeho hrubý mesačný príjem činil v roku 2009 sumu vo výške 494,51 Eur. Aktuálna rozhodovacia činnosť slovenských súdov v obdobných prípadoch sa pohybuje v prípade odškodnenia nemateriálnej ujmy na zdraví v rozmedzí od 10.000,- Eur do 50.000,- Eur, na porovnanie: Rozsudok Okresného súdu Bratislava II, č. k. 18C 276/2008 z 02.02.2011, ktorým bolo pozostalým po zomrelom v dôsledku dopravnej nehody priznaná finančná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 49 790,88 Eur, Rozsudok Okresného súdu Bratislava II, č. k. 24C 239/2013 z 20.01.2014, ktorým bolo pozostalej po zomrelom v dôsledku dopravnej nehody

priznaná finančná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- Eur, zatiaľ neprávoplatný. Bez ohľadu na vyššie poukázali na právnu záväznosť judikatúry Súdneho dvora pre všetky členské štáty EÚ a to konkrétne: Rozhodnutie vo veci vedenej pod spisovou značkou C - 277/12, ako súčasť sporu v Lotyšsku medzi B. P. V. O. U., kedy súd riešil prejudiciálnu otázku, kvôli ktorej bol prerušený vnútroštátny spor. A to či čl. 3 prvej smernice a čl. 1 ods. 2 druhej smernice bránia členskému štátu, aby obmedzil maximálnu sumu náhrady nemajetkovej (morálnej) ujmy stanovením hranice, ktorá je podstatne nižšia ako hranica poistnej zodpovednosti stanovená smernicami a vnútroštátnym právom. Súdny dvor odpovedal na túto prejudiciálnu otázku, tak že čl. 3 prvej smernice a čl. 1 ods. 2 druhej smernice sa majú vykladať tak, že bránia vnútroštátnym ustanoveniam, podľa ktorých povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel pokrýva náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu vyplýva z úmrtia blízkych rodinných príslušníkov pri dopravnej nehode, len do maximálnej výšky, ktorá je nižšia ako sumy stanovené v článku 1 ods. 2 druhej smernice 84/5. Inak povedané, európska judikatúra nepriamo kvantitatívne ohodnotila hodnotu ľudského života. Pri stanovení výšky finančnej náhrady nemateriálnej ujmy na zdraví v tomto súdnom konaní: nezobrali do úvahy priemernú rozhodovaciu činnosť slovenských súdov v obdobných veciach (v rozmedzí od 10.000,- Eur do 50.000,- Eur), pretože zastávame právny názor, že je vo vzťahu k podmienkam druhej smernice neprimerane nízka (minimálna hranica finančného odškodnenia je druhou smernicou stanovená na 1.000.000,- Eur), Vychádzali z talianskej judikatúry, ktorá stanovila hodnotu ľudského života približne v rovnakej hodnote, ako ju stanovil Výskumný ústav dopravný v Žiline a má podrobne rozpracovaný bodový systém odškodňovania. Výšku finančnej satisfakcie považujú za dostatočnú pri dolnej hranici, nakoľko navrhovatelia nežili s rodičmi v spoločnej domácnosti a neboli na svojich rodičoch v pomere závislosti ako sú napr. maloleté alebo postihnuté deti.

Navrhovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu záverom uviedli, že v rozhodnutí Európskeho súdneho dvora vo veci Z., B. V. U. Z. bolo ustálené, že nemajetkovú ujmu je možné žiadať v rámci povinného zmluvného poistenia, a to za predpokladu, že to upravuje vnútroštátne právo. Poukázal na § 4 ods. 2 písm. d) o zodpovednosti za škodu spôsobenú dopravnou nehodou, kde je uvedené, že sa kryje aj škoda na zdraví. Na základe použitia extenzívneho výkladu má za to, že táto škoda na zdraví je upravovaná aj v zmysle § 11 a násl. Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, pričom poukázal, že v týchto ustanoveniach sa upravuje právo na rodinný život. Ďalej upozornil na bod 49 rozsudku rozhodnutia Súdneho dvora, ktorý sa zaoberal ujmu ako takou, pričom ju definoval ako osobnú ujmu, ktorá vzniká z fyzickej, alebo psychickej traumy, a to všetko za predpokladu, že táto trauma vznikla na základe neoprávneného zásahu. V tejto súvislosti poukázal na bod 57 a 58 rozhodnutia Súdneho dvora, ktorý predpokladá, že nemajetková ujma mala by mať občianskoprávnu povahu, i keď § 420 Občianskeho zákonníka výslovne neupravuje náhradu škody z titulu nemajetkovej ujmy pri dopravnej nehode. Myslí si, že je potrebné vychádzať z § 11 a násl. Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k ujme podľa názoru navrhovateľov ju nebolo potrebné dokazovať, nakoľko vznikla už tým, že navrhovateľom 1/ a 2/ zomreli rodičia, pričom táto smrť je neodčiniteľná a definitívna, a teda ujma vznikla automaticky. Podľa ich názoru odškodiť nemajetkovú ujmu sa ani nedá, a v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR by malo ísť len o zmiernenie následkov. Nemajetková ujma sa nedá jednoznačne a presne ohodnotiť a pri určovaní jej výšky právni teoretici hovoria o kritériách, pričom aj v tomto smere tieto kritériá nemôžu byť jednoznačné, pretože konkrétny prípad býva nepredvídateľný. Vo svojom písomnom stanovisku sa zaoberali konkrétnou výškou nemajetkovej ujmy, ktorú už v minulosti určovali buď slovenské súdy, ale poukázali aj na úpravu, napr. v Českej republike, Taliansku a iných západných krajinách. Poukázal aj na stanovisko výskumného ústavu dopravného v Žiline, ktorý sa zaoberal hodnotou strany ľudského života. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzali z talianskeho systému, ktorý určuje hranice výšky nemajetkovej ujmy, ktorá sa pohybuje od 160.000,- Eur do 300.000,- Eur. Je rozdiel, či rodičom zomrie dieťa, alebo rodičia zomrú deťom. Uviedol, že v ich návrhu vychádzali z dolnej hranice, a to z dôvodu, že deti už boli samostatné, nežili v spoločnej domácnosti s rodičmi a neboli finančne ani inak na rodičoch závislé. Taktiež si myslia, že je potrebné poukazovať a porovnávať peňažnú satisfakciu, ktorá sa priznáva pri nepravdivých článkoch uvedených v médiách. Považuje za diskriminačné, ak by sa malo vychádzať len z pourazovej renty, ktorá je stanovená vo výške 50.000,- Eur pre pozostalého. V rámci konania preukazovali závažnosť ujmy. Upozornili, že obidvaja rodičia zomreli naraz a to nešťastným spôsobom, keď obaja uhoreli v aute. Je potrebné poukázať na okolnosti konkrétneho prípadu, keď odporca 1/ závažnou nedbanlivosťou spôsobil dopravnú nehodu, začo bol uznaný vinný v zmysle Trestného rozkazu, a teda bol odsúdený.

Odporca 1/ záverom uviedol, že je mu to všetko ľúto. Už viackrát sa ospravedlnil pozostalým. Jeho právny zástupca dodal, že uplatnený nárok zo strany navrhovateľov je neprimeraný a to ohľadom výšky. Poukázal na rozhodnutia slovenských súdov, konkrétne rozhodnutie Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 6Co/111/2011, zo dňa 06.06.2012 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/139/2011, zo dňa 30.10.2012, v ktorých sa preberala obdobná situácia a sudy priznali nižšiu výšku nemajetkovej ujmy, ako to žiadajú navrhovatelia. Plne sa stotožnil s uvedenými rozhodnutiami. Myslí si, že priznaná výška bola určená primerane. Je pravdou, že bolo zasiahnuté do osobnostných práv navrhovateľov, a tieto sú neodstrániteľné. Je však potrebné poukázať, aké boli vzťahy medzi rodičmi a deťmi v čase vzniku nehody. Deti neboli finančne závislé na rodičoch, ani nebývali v jednej domácnosti, pričom mali už vybudované vlastné rodinné zázemie. Taktiež je potrebné poukázať, že odporca 1/ nekonal úmyselne, ale škoda, resp. ujma vznikla z jeho neobstaranosti. Okrem toho odporca 1/ už bol aj za tento skutok odsúdený, teda si myslím, že aj tento trest by mal súd vziať do úvahy. Stotožňujem sa s právnym názorom právneho zástupcu navrhovateľov, že odporca 2/ je vo veci pasívne vecne legitímovaný. Poukázal na rozhodnutie druhej komory súdneho dvora sp. zn. C/22/2012, zo dňa 24.10.2013, ktorý sa zaoberal uvedenou spornou otázkou. Na základe tohto rozhodnutia Krajský súd v Prešove rozhodnutím sp. zn. 6Co/127/2010, zo dňa 28.10.2013 konštatoval, že nemajetková ujma je krytá z titulu povinného zmluvného poistenia v rámci prevádzky motorových vozidiel. Uznal, že v čase keď vznikla tam sporná nehoda, vnútroštátne právo upravovalo náhradu nemajetkovej ujmy z titulu tohto poistenia. Myslí si, že ak by súd vyhovel návrhu navrhovateľov, mal by spoločne a nerozdielne zaviazat' na úhradu aj odporcu 2/, nakoľko odporca 1/ v čase vzniku dopravnej nehody mal uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla u odporcu 2/. Necháva na uvážení súdu, ako v tomto konaní rozhodne.

Odporca 2/ záverom uviedol, že ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. vymedzuje rozsah poistného krytia, a to tým spôsobom, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Už z tohto zákonného ustanovenia je zrejmé, že poistenie sa týka poistenia zodpovednosti za škodu, a nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu. Z nasledujúceho zákonného ustanovenia možno vyvodit', konkrétny obsah rozsahu poistného krytia. Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 5 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
- d) ušlého zisku.

K výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého sa poistenie vzťahuje na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, je zrejmé, že pod nákladmi pri usmrtení je potrebné rozumieť náklady spojené s pohrebom podľa ust. § 449 ods. 2 O.z. príp. i náklady spojené s liečením podľa predchádzajúceho odseku. Uvedenú zložku náhrady škody samotný Občiansky zákonník v ust. § 449 ods. 3 označuje ako náklady pohrebu. Vzhľadom na skutočnosť, že pojem „náklady“ v súvislosti so škodou na zdraví resp. pri usmrtení, právny poriadok vyslovene pozná a používa ho vo význame, ktorý mu pripisuje ust. § 449 O.z., nie je možné pojem „náklady pri usmrtení“ vykladať tak, že by pod tento pojem mala patriť aj nemajetková ujma. Doterajšia právna prax, ale aj právna teória a ani samotné znenie zákona, nikdy neoznačovali „nemajetkovú ujmu“ slovným spojením „náklad spojený s úmrtím“. Takýto extenzívny výklad by bol v priamom rozpore s gramatickým významom použitého slovného spojenia. Pojem „náklady spojené s pohrebom resp. s liečením“ má svoj konkrétny legislatívny obsah. Pojem „náklady“ znamená určitú kompenzáciu nákladov, ktoré poškodený, resp. pozostalí po poškodenom vynaložili v súvislosti s pohrebom, resp. liečením. Pod tento pojem v žiadnom prípade nemožno subsumovať finančné odškodnenie nemajetkovej ujmy. Pri výklade ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. nemožno vychádzať iba zo samotného znenia tohto ustanovenia, ale ho treba vykladať v jednote s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje. Podľa ust. § 4 ods. 1 cit. zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky. Ako už bolo uvedené, platná legislatíva a ani právna teória neoznačuje osobu, ktorej osobnostné práva boli porušené za „poškodenú osobu“. Obdobne sa aj v ustanovení § 2 písm. g) zákona č. 381/2001 Z.z. sa uvádza, že poškodeným je ten, kto utrpel

prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody (nie nemajetkovej ujmy) podľa tohto zákona. Obdobne sa aj v ustanovení § 2 písm. i) zákona č. 381/2001 Z.z. sa poistnou udalosťou rozumie vznik povinnosti poisťovateľa alebo kancelárie nahradiť vzniknutú škodu (nie nemajetkovú ujmu). Spojením uvedených zákonných ustanovení nemožno dospieť k inému záveru, ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. V neposlednom rade už zo samotného názvu poistenia („poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla“) je zrejmé, že jeho účelom je kryť zodpovednosť za škodu, a nie nemajetkovú ujmu, ktorá v zmysle už uvedeného nie je škodou ako sme už vyššie uvádzali. V žalovanej veci odporca 2/ vyplatil právnomu zástupcovi navrhovateľov dňa 09.02.2011 náhradu nákladov spojených s pohrebom pána O. vo výške 1.320,31 Eur a náhradu nákladov spojených s pohrebom pani O. vo výške 1.119,28 Eur. Bezprostredne s otázkou rozsahu poistného krytia súvisí aj otázka existencie pasívnej legitímácie poisťovne, ktorá v prípade uplatnenia práva na náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla už v minulosti tvorila predmet rozhodovacej praxe súdov. Patria k nim: - uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2009, z ktorého vyplýva, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv, je v zmysle § 11 a nasl. OZ nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil, rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7C/56/2011 zo dňa 7.11.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 13Co/39/2012, z ktorého vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby nepatrí medzi nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Z predmetného rozsudku ESD vo veci v právnej veci S. Z. V. X/ Y. V., X/ O. Z. V. na Krajskom súde v Prešove je evidentné, že ide o prípad dopravnej nehody, ktorá sa stala na území Českej republiky. Dopravná nehoda bola spôsobená motorovým vozidlom V.. Z., pričom dopravnú nehodu zavinil p. Petřík. Pri dopravnej nehode na území Českej republiky došlo dňa 7.8.2008 k úmrtiu p. Z., Q. V.. Z.. V zmysle Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody uzavretého v Haagu 04.05.1971 (v SR uverejnený ako vyhláška č.130/1976 Zb.), ktorý ratifikovala Slovenská a Česká republika, ako i ďalšie krajiny „Rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode“. V zmysle čl. 8 predmetného dohovoru rozhodné právo určuje najmä 1. podmienky a rozsah zodpovednosti, 2. dôvody vylučujúce zodpovednosť, akékoľvek obmedzenie zodpovednosti a jej delenie, 3. vznik a povahu škody, ktorá sa má nahradiť, 4. spôsob a rozsah náhrady škody, 5. možnosť prechodu práva na náhradu škody, 6. osoby, ktoré škodu utrpeli a ktoré majú nárok na jej náhradu, 7. zodpovednosť pre prevádzateľa vozidla za jeho zamestnanca, 8. premlčanie a zánik práva uplynutím času, včítane pravidiel počítania začiatku, prerušenia alebo zastavenia tohto času. Vzhľadom k týmto skutočnostiam ESD vyslovil svoje právne stanovisko a rozhodnutie v právnej veci p. Z. C-22/12, na ktorú sa vzťahuje rozhodné právo - právo Českej republiky, ktoré odlišne od slovenského práva upravuje odškodnenie pre pozostalých v prípade usmrtenia. Uvedené rozhodnutie nie je možné aplikovať v tomto konaní, nakoľko slovenská právna úprava, pod pojmom škoda nerozumie nemajetkovú ujmu, teda ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zásah do osobnostných práv spôsobila, ak iný spôsob nápravy nie je možný, naopak tieto pojmy striktne odlišuje. Náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4 vyššie citovaného zákona, a preto navrhovatelia nemajú nárok vymáhať túto náhradu od odporcu v 2/ rade, a to ani po vydaní rozhodnutia ESD C-22/2012, nakoľko uvedené rozhodnutie je záväzná len inter partes a vzhľadom na odlišné rozhodné právo, ktoré je aplikovateľné v danej veci, ho nemožno použiť ako argumentáciu v tejto prejednávanej veci. Zároveň by sme si dovolili poukázať na skutočnosť, že ESD nevyslovil nesprávnu implementáciu tzv. motorových smerníc do právneho poriadku Slovenskej republiky ani rozpor § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. so smernicou, nariadením či ustanovením ZES, naopak v zmysle konštantnej judikatúry ESD stanovenie rozsahu poistenia je úlohou členských štátov EU, preto sa v rozhodnutí ESD C-22/12 uvádza, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.10.2012, č.k.4Cdo/139/2011, ktorý predložil odporca 1/ vyplýva, že neopodstatnená je námietka dovolateľa o nedostatku jeho pasívnej legitímácie. Neopodstatnenosť vyplýva zo zákona č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý rozsah poistenia zodpovednosti zakotvuje v § 4, v ktorom však náhrada nemajetkovej ujmy zahrnutá nie je. Odporca 2/ poukazuje na rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 7.4.2014, č.k.21C/15/2011, z ktorého vyplýva, že: harmonizácia sa týka až následného poistného krytia utrpenej nemajetkovej ujmy, ak ju vnútroštátne právo priznáva.

Z poisťnej zmluvy ani zo znenia zákona nevyplýva, že by pod pojem škoda bolo možné podriaďiť aj nemajetkovú ujmu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje peňažnú satisfakciu, nie náhradu škody. Predpokladaná ujma sa nedá nijako preukázať a je vecou voľnej úvahy, ktorá sa neurčuje svojvoľne, ale súd prihliada na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Nárok na nemajetkovú ujmu nie je nárokom na náhradu škody, a preto nemožno dospieť k záveru, že by bolo možné považovať výklad pojmu náhrada škody a škody na zdraví za eurokonformný výklad. Pojem škoda sa nedá stotožniť s pojmom ujma. Z rozsudku Okresného súdu Žilina zo dňa 16.5.2014, č.k.27C/262/2009 vyplýva, že predmetom neboli nároky, ktoré vyplývajú z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a tak bolo vydané rozhodnutie o povinnosti zaplatiť nemajetkovú ujmu titulom neoprávneného zásahu do osobnostných práv.

Súd rozsudkom č.k. 10C/149/2012-344 zo dňa 07.07.2014 rozhodol tak, že odporcovi 1/ je uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 1/ a 2/ po 30.000,- Eur a vo zvyšnej časti návrh zamietol. Na odvolanie navrhovateľov a odporcu 1/ odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvého stupňa, ktorý posudzoval vecnú aktívnu legitímáciu na strane navrhovateľiek 1/, 2/ a dospel k záveru, že táto je v prejednávanej veci daná a v tomto kontexte preto poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvého stupňa, s ktorým sa odvolací súd v návaznosti na § 219 ods. 2 stotožňuje a zároveň naňho odkazuje. Ďalej sa odvolací súd zaoberal vecnou pasívnou legitímáciou odporcu 1/, ktorý škodu spôsobil a vecnou pasívnou legitímáciou odporcu 2/ v prejednávanej veci vzhľadom na námietky ako navrhovateľiek 1/, 2/ tak i odporcu 1/ v konaní vo vzťahu k vecnej pasívnej legitímácii odporcu v druhom rade. Odvolací súd preskúmal odôvodnenie súdu prvého stupňa ako aj obsah spisu súdu prvého stupňa, ktorý uzatvoril a mal za to, že odporca 2/ nie je vecne pasívne legitímovaný s tým, že odporca 1/ mal v čase dopravnej nehody uzatvorenú poisťnú zmluvu s odporcom 2/ z titulu povinného zmluvného poistenia dopravného prostriedku, pričom predmetom poistenia okrem iného bola náhrada uplatnených a preukázaných nárokov na náhradu škody na zdravie a nákladov pri usmrtení s tým, že predmetom poistenia nebola ujma na práve na rodinný život. Poukázal na zákon o povinnom zmluvnom poistení a jeho definíciu zodpovednosti za škodu ust. v § 2, ďalej na platnú Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a tiež úpravu v občianskom zákonníku v § 442, § 444, Občianskeho zákonníka, § 448, § 449 ods. 1, 2 OZ s tým, že keďže zákona č. 381/2001 Z.z. pojem škody nevy vymedzuje osobitným spôsobom a nemá ani špeciálne ustanovenie, čo sa odškodňuje niet dôvodu takto vymedzenú škodu v Občianskom zákonníku nestotožniť so škodou vyjadrenou v § 4 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona. Poukázal tiež na rozsudok súdneho dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013 vo veci vedenej pod C22/12 S. Z., ktorý skonštatoval, že náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode je závislá na úprave vnútroštátneho práva. Vzhľadom k tomu, že od judikovaného rozhodnutia najvyššieho súdu SR v roku 2011, ktorý vyslovil absenciu zákonnej úpravy nedošlo k žiadnej zmene z vykladanej právnej normy súd rešpektujúc tento právny názor dospel k záveru, že vecná pasívna legitímácia odporcu 2/ nie je daná a preto voči nemu návrh v celom rozsahu zamietol. S týmto názorom súdu prvého stupňa sa odvolací súd nestotožňuje. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie odporcu 2/ ako poisťovateľa odporcu 1/ je rozhodujúce vyriešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone o povinnom zmluvnom poistení najmä v ust. § 4 ods. 2 zákona, ktorý upravuje vecný rozsah poisťného krytia. V našom právnom prostredí, ktoré je súčasťou Európskeho spoločenstva práva je potrebné vykladať pojem škoda eurokonformne. Rozhodujúci je v danej veci citovaný rozsudok ESDC-22/12 vo veci Z. U. odkaz na prijaté 3 európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, neskôr v roku 2009 konsolidovaných smernicou 2009/103. Pokiaľ by tu bola námietka ohľadom aplikácie týchto smerníc z dôvodu, že smernice nemajú priamy účinok a pre svoju závažnosť voči fyzickým a právnickým osobám vyžadujú transponovanie do vnútroštátneho právneho poriadku odvolací súd dodáva, že táto charakteristika smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva európskeho spoločenstva pred národným poriadkom za každých okolností aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej platnej normy európskej smernice, to neznamená, keď sa na určitý právny príklad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom európskeho spoločenstva (tzv. nepriamy účinok práva európskeho spoločenstva napr. prípad E. U. S. - rozsudok ESD 10.04.1984 vo veci 14/82). Z judikatúry európskeho súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti rešpektovať právo

únie a vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok. Z bodu 55 označeného rozsudku ESD vo veci Z. tiež vyplýva, že pojem škody treba vykladať extenzívne v tom smere, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúcich v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. V danom bode totiž ESD nehovorí o samostatnom, od pojmu škoda oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale hovorí o "škode z dôvodu nemajetkovej ujmy". Z tohto slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. Nasledujúce body rozsudku ESD vo veci Z. vyvracajú argumenty odporcu 2/ a odpovedajú na jeho námietky s tým, že k takémuto poňatiu škody sa mimo iného hlásia aj princípy európskeho deliktuálneho práva, ktoré definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu zákonom chránených záujmov. Pokiaľ súd prvého stupňa v prejednávanej veci poukázal na tú skutočnosť, že v tomto rozsudku ESD vo veci Z. bola stanovená podmienka, za ktorej je náhrada nemajetkovej ujmy predmetom krytia z povinného poistenia "... ak vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej upravuje náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu." k tomuto odôvodneniu odvolací súd dodáva to, že ustanovením § 11 a 13 slovenského Občianskeho zákonníka, podľa ktorých súd prvého stupňa vec právne posúdil, sú týmto požadovaným "vnútroštátnym právom uplatňovaným na základe zodpovednosti za škodu", čo v konečnom dôsledku aj skonštatoval európsky súd v bode 56 citovaného rozsudku vo veci Z.. Za rozhodujúci pre uvedené konštatovanie je potrebné považovať to, že podľa bodu 59 (citovaného rozsudku), fakt, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu. Vo svetle uvedeného (euro konformného) výkladu ust. § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto odporca 2/ je ako poistiteľ zodpovednosti odporcu 1/ za škodu pasívne, vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zákona 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení vznikla povinnosť uhradiť škodu navrhovateľovi. Faktom je, že ako určitý návod pri výklade samotného rozhodnutia ESD vo veci C-22/12 vo veci Z. môže poskytnúť tlačová správa č. 144/2013 vydaná súdnym dvorom Európskej únie v Luxemburgu dňa 24. októbra 2013, kde sa vo veci C-22/12 okrem iného v tejto tlačovej správe na úvod konštatuje: "Pokiaľ vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obetí dopravnej nehody požadovať náhradu spôsobenej nemajetkovej ujmy, musí byť táto ujma krytá povinným poistením zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V takom prípade sa minimálne poistné krytie upravené unijným právom pre škody na zdraví vzťahuje rovnako na nemajetkovú ujmu. Súdny dvor najprv pripomína, že povinnosť poistného krytia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa nezhoduje s rozsahom jej náhrady na základe občianskoprávnej zodpovednosti poisteného. Zatiaľ čo prvá uvedená povinnosť je vymedzená a zaručená unijnou právnou úpravou, rozsah náhrady škody je upravený vnútroštátnym právom. Členské štáty si preto v zásade zachovávajú v rámci svojich režimov občianskoprávnej zodpovednosti voľnosť pri určovaní škôd spôsobených motorovými vozidlami, ktoré musia byť nahradené v rozsahu náhrady týchto škôd ako aj osôb majúcich nárok na túto náhradu. Súdny dvor však poznamenáva, že v záujme zníženia rozdielov v rozsahu povinnosti uzavrieť poistenie, ktoré pretrvávajú medzi právnymi predpismi členských štátov stanovila únia v oblasti občianskoprávnej zodpovednosti povinné poistné krytie vecných škôd a škôd na zdraví vo výške čiastok upravených v druhej smernici. Členské štáty preto musia pri určovaní škôd krytých poistením ako aj podmienok povinného poistenia zodpovednosti s prevádzkou motorových vozidiel zohľadniť unijné právne predpisy. Súdny dvor v tejto tlačovej správe tiež upresňuje, že pod pojmom škody na zdraví, ktorej krytie je povinné na základe druhej smernice spadá akákoľvek ujma, ktorá je dôsledkom neoprávneného zásahu do osobnostnej integrity, čo zahŕňa tak fyzické ako aj psychické utrpenie. Medzi škody, ktoré musia byť nahradené v súvislosti s unijným právom teda patria nemajetkové ujmy, ktorých náhrada z titulu občianskoprávnej zodpovednosti poisteného je upravená vnútroštátnym právom použiteľným na spor. Nakoniec súdny dvor uvádza, že ochrana plynúca z prvej smernice sa vzťahuje na každú osobu, ktorá ma na základe vnútroštátneho práva upravujúceho občianskoprávnu zodpovednosť nárok na náhradu škody spôsobenej motorovými vozidlami. Keďže v prejednávanej veci súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vecnú pasívnu legitimáciu na strane odporcu 2/ v konečnom dôsledku sa jeho zodpovednosťou v prejednávanej veci z dôvodu, že mal za to, že odporca 2/ nie je vecne pasívne legitimovaný ani nezaoberal, samotná táto skutočnosť je dôvodom na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, kedy úlohou súdu prvého stupňa bude opätovne zaoberať sa zodpovednosťou odporcu 1/ ako osoby, ktorá spôsobila danú škodu a odporcu 2/ ako osoby zodpovednej z titulu uzatvoreného zákonného povinného poistenia zodpovednosti za škodu, pretože narozdiel od súdu prvého stupňa dospel odvolací súd k

záveru, že je tu daná vecná pasívna legitímácia ako odporcu 1/ tak i odporcu 2/. Ďalej sa odvolací súd zaoberal odvolacími námietkami ako zo strany navrhovateľiek 1/, 2/ tak aj zo strany odporcu 1/ ohľadom samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Ust. § 11 OZ poskytuje dostatočnú oporu pre priznávanie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým za zásah do ich osobnosti usmrtením blízkej osoby. V prípade navrhovateľiek 1/, 2/ jednoznačne došlo k zásahu do ich osobnostných práv v súvislosti so smrťou ich rodičov, čím bola narušená celistvosť rodiny a bolo teda zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé, neodstrániteľné a ochudobnenie v citovej oblasti nenapraviteľné. Závažnosť ujmy sa posudzuje aj najmä z hľadiska odčiniteľnosti takéhoto zásahu. Strata jedného z členov rodiny ako spoločenstva je úplne neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. Zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom na vzájomné úzke a pevné sociálne, morálne, citové a kultúrne väzby predstavovať vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Tieto závery sú všeobecne známe, prirodzené a očakávané. Ust. § 13 ods. 2, 3 OZ nevymedzuje hranicu pre určenie výšky formy náhrady za nemateriálnu ujmu. Výška náhrady je určená súdom s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Súd posudzuje pri posudzovaní rozsahu tej náhrady podľa ust. § 136 O.s.p., teda podľa svojej úvahy môže na tento účel slúžiť aj porovnanie s priznanými nárokmi z tohto titulu v obdobných prípadoch okolitých štátov. Pokiaľ teda porovnáваме úpravy okolitých štátov podľa Rakúskeho Najvyššieho súdu boli priznané náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 13000 eur 40 ročnému synovi, ktorý nežil v spoločnej domácnosti so svojou usmrtenou matkou (sp. zn. 2Ob/141/04). V Maďarsku sa pri náhrade nemajetkovej ujmy pozostalých aplikujú predpisy o zodpovednosti za škodu a tu bol priznaný nárok v prípade usmrtenia jedného z manželov na úrovni okolo 20000 eur. V Taliansku výšku nemajetkovej ujmy pre pozostalých určujú jednotlivé provinčné sudy prostredníctvom svojich vlastných tabuliek. Milánsky súd priznáva nemajetkovú ujmu od 150 000 do 300 000 eur ak ide o právo manžela za smrť druhého manžela, s ktorým žil v spoločnej domácnosti. V Českej republike boli v občianskom zákonníku zavedené paušálne sumy odškodnenia v ust. § 444 ods. 3 v prípade občianskoprávnej zodpovednosti a tieto paušálne sumy sa pohybovali medzi čiastkou 7500 až 10000 eur. Nový občiansky zákonník platí od 01.01.2014 prenecháva určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy na úvahe sudcu. Pokiaľ teda vychádzame z rozhodnutí českých súdov tak napr. rozsudkov vrchného súdu v Olomouci zo dňa 30.11.2004 sp. zn. 1Co/28/2004 v spojení s uznesením najvyššieho súdu zo dňa 27.09.2005 sp. zn. 30Cdo/1561/2005 bolo v dôsledku úmrtia manžela pri dopravnej nehode priznaných manželke 200 000 Kč a trom deťom po 100 000 Kč. Ďalej napr. rozsudkom Krajského súdu v Ústí nad Labem zo dňa 04.07.2008 sp. zn. 34C/17/2006 bolo v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej zomrel otec priznaných pozostalým dcére a synovi po 60 000 Kč, pričom súd zohľadňoval vek žalobcov, hmotnú a existenčnú nezávislosť na otcovi, morálne zadosťučinenie v podobe odsúdenia v trestnom konaní a tiež boli zohľadnené osobné a majetkové pomery na strane žalovaného, prípadne rozhodnúť rozsudok Vrchného súdu v Prahe zo dňa 29.03.2011 sp. zn. 1Co/265/2006, kde pri dopravnej nehode zrazenie chodca, pri ktorom zomrel manžel a otec z dôsledku hrubej nedbanlivosti pri riadení pod vplyvom alkoholu a nepovolenej rýchlosti obdržala manželka finančnú satisfakciu vo výške 250 000 Kč a syn s dcérou každý po 250 000 Kč. Pri samotnej úvahe súdu o stanovení výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd určí výšku nárokov podľa svojej úvahy, kedy podľa § 13 ods. 3 OZ by mal prihliadnuť predovšetkým k závažnosti vzniknutej ujmy, k okolnostiam za ktorých k porušeniu práva došlo. Pokiaľ vychádzame zo závažnosti vzniknutej ujmy v prípade usmrtenia osoby blízkej je vnímaná intenzita nepriaznivého následku ako objektívne veľmi vysoká, pretože sa jedná o následok nereparovateľný, obsahujúci prvok nečakanosti. Zároveň je potrebné zohľadniť celkovú dobu pôsobenia nepriaznivého následku zásahu do osobnostných práv pozostalých, ktorá je značne dlhá aj keď časovo presnejšie bližšie neurčiteľná. Čo sa týka okolností usmrtenia osoby napriek tomu, že zákon bližšie nešpecifikuje, ktoré okolnosti usmrtenia majú byť zvlášť súdom posudzované v prípade stanovenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy a každý prípad sa skutkovo veľmi líši, v rozhodnutiach súdu sa opakovane objavujú niektoré zohľadňované kritéria posudzovania týchto okolností, ktoré majú síce len orientačnú vypovedaciu hodnotu avšak jednotlivé okolnosti môžu byť podradené aj pod viacero kritérií. Čo sa týka kritérií a okolností pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy súdov je potrebné vychádzať ako z okolností na strane žalobcu tak aj z okolností na strane žalovaného. Čo sa týka okolností na strane žalobcu je podstatná intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým: vek zomrelého a pozostalého, otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu žalovaného predovšetkým z trestnoprávnej sankcie. Pri posudzovaní intenzity vzťahu žalobcu so zomrelými je potrebné skúmať nielen existenciu príbuzenského vzťahu, prípadne status osoby blízkej a súžitie v spoločnej domácnosti ale z hľadiska nároku na nemajetkovú ujmu je potrebné zaoberať sa aj intenzitou vzťahu žalobcu so zomrelým. Absencia takéhoto vzťahu môže viesť aj k zamietnutiu nároku nižšia intenzita vzťahu k nižšie

priznanej čiastke a naopak mimoriadne dobré vzťahy sú predpokladom priznania vyššej časti náhrady nemajetkovej ujmy vzhľadom k vyvolaniu pravdepodobne horších následkov. Čo sa týka skúmania veku zomrelého ako aj pozostalých je zrejmé, že napriek tomu, že strata rodičov predstavuje ujmu v každom veku bude táto inak znášaná u batolaťa, ktoré si stratu nie je doposiaľ schopné uvedomiť avšak absencia rodiča bude ovplyvňovať a prevádzať ho celým ďalším životom, zároveň je potrebné rozlišovať dieťa školského veku, ktoré je na rodičoch citovo závislé alebo u dospelého jedinca, ktorý už nežije v spoločnej domácnosti s usmrteným rodičom a má vlastnú rodinu. Zohľadniť vek je potrebné z opačnej perspektívy, pretože inak je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata dospelého jedinca, rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku z pohľadu jeho vnúčat. Podstatná je tiež otázka existencie existenčnej a hmotnej závislosti na usmrtenej osobe. Nárok na nemajetkovú ujmu nie je jediným nárokom, ktorý je stratou blízkej osoby spojený a napriek tomu predstavuje otázku existenčnej a hmotnej závislosti jedným z kritérií, ktoré je súdmi v súvislosti s výškou náhrady nemajetkovej ujmy posudzované. Toto kritérium úzko súvisí aj s predchádzajúcimi uvedenými kritériami. Zároveň je však nutné skúmať aj okolnosti na strane žalovaného, a to: miera jeho zavinenia a spoluzavinenia na usmrtení osoby, postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a ďalšie), dopadu udalosti do sféry pôvodcu, majetkové pomery na strane žalovaného. V tomto smere je potrebné skúmať mieru zavinenia žalovaného a mieru spoluzavinenia usmrteného. Z pohľadu tohto kritéria je významné, či k usmrteniu osoby došlo úmyselným jednaním žalovaného alebo jednaním z nebanlivosti, pričom od nebanlivosti je nutné rozlíšiť hrubú nebanlivosť napr. pokiaľ k dopravnej nehode došlo pri riadení pod vplyvom návykovej látky alebo pri prekročení dovolenej rýchlosti. Ďalej je potrebné zohľadniť aj postoj samotného žalovaného, ktorý škodu spôsobil v podobe ľútosť, ospravedlnenia, dobrovoľnej úhrady finančných čiastok pozostalým. Do výšky náhrady nemajetkovej ujmy môže byť premietnutý aj postoj negatívny, popieranie viny, absencia ospravedlnenia a iné nevhodné chovanie k pozostalým. Nezanedbateľným kritériom je aj dopad udalosti do sféry pôvodcu. Usmrtenie inej osoby môže u pôvodcu udalosti vyvolať pocity viny, ktoré môžu prerásť až k psychickým problémom. V inom prípade môže byť pôvodca pri nehode sám zranený alebo utrieť tiež stratu osoby jemu blízkej, aj tieto dopady je potrebné súdom zohľadniť. No a samozrejme v neposlednej rade sú tu podstatné aj majetkové pomery na strane žalovaného. Majetkové pomery je potrebné zohľadniť nie z pohľadu stanovení výšky priznanej satisfakcie ale z pohľadu možností reálneho uspokojenia priznaných nárokov žalovaným. Všetkými týmito kritériami sa súd prvého stupňa pri stanovení samotnej výšky náhrady dôsledne neriadil a nevykonal potrebné dokazovanie tak, aby mohli byť zohľadnené všetky predchádzajúce okolnosti na stanovenie samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prospech navrhovateľiek 1/, 2/. Preto bolo potrebné rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie, kedy súd prvého stupňa opätovne posúdi vecnú pasívnu legitímáciu odporcov 1/, 2/ a doplní dokazovanie návaznosti na vyššie uvedené kritéria na určenie výšky nemajetkovej ujmy na strane navrhovateľiek 1/, 2/.

Odporca 2/ v reakcii na rozhodnutie odvolacieho súdu v podaní došlým súdu dňa 26.10.2015 uviedol, že nárok navrhovateľov voči odporcovi v 2. rade (ďalej aj ako „odporca“) je v súdnom konaní odvodený od práva Európskej únie - smerníc Európskeho parlamentu a Rady európskych spoločenstiev o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, ako aj z rozhodnutia Európskeho súdneho dvora (ESD) zo dňa 24.10.2013; eurokonformným výkladom ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej iba „ZoPZP“), pod ktorý je potrebné subsumovať aj náhradu nemajetkovej ujmy, t.j. zásah do osobnostných práv navrhovateľov (usmrtením ich blízkej osoby), upravených v ust. § 13 Obč. zák. S poukazom na ust. § 4 ods. 2 ZoPZP si voči odporkyňi v 2. rade ako poisťovateľovi motorového vozidla, ktorým bola spôsobená smrť blízkym osobám navrhovateľov odporcom v 1. rade, uplatňujú navrhovatelia z dôvodu zásahu do ich osobnostných práv náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko sa zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v celom rozsahu vzťahuje aj na tento nárok navrhovateľov. Podľa názoru odvolacieho súdu nepriamy účinok smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva európskeho spoločenstva pred národným poriadkom za každých okolností aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej platnej normy európskej smernice, to neznamená, keď sa na určitý právny príklad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom európskeho spoločenstva (tzv. nepriamy účinok práva európskeho spoločenstva, napr. prípad E. U. S.- Y. ESD 10.04.1984 vo veci 14/82). K uvedenému je potrebné uviesť, že právo európskeho spoločenstva upravuje pôsobnosť a záväznosť jednotlivých noriem európskeho práva v závislosti na

ich priamom alebo nepriamom účinku a rozlišuje medzi záväznosťou voči členským štátom Európskej únie (ďalej aj ako „EÚ“) a voči fyzickým a právnickým osobám členských štátov EÚ. Normatívne akty EÚ, zaväzujúce členské štáty, nie je možné priamo aplikovať voči právnickým osobám. Tie nadobúdajú voči fyzickým a právnickým osobám účinky až ich transpozíciou do vnútroštátneho právneho poriadku. Pôsobnosť jednotlivých právnych aktov EÚ (sekundárne právo EÚ - Smernice, Nariadenia, Rozhodnutia, Odporúčania) a ich záväznosť upravuje Primárne právo EÚ, reprezentované zakladajúcimi zmluvami, Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva, konkrétne vo svojom článku 249. Odvolacím súdom uplatnený eurokonformný výklad je (i) v priamom rozpore s platným vnútroštátnym právom - ZoPZP upravujúceho rozsah náhrad poskytovaných poisťovňou za poisteného a taktiež (ii) v rozpore s právom EÚ. Prednosť práva európskeho spoločenstva pred vnútroštátnym právom vyplývajúcu z čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ústava“) je potrebné uplatňovať v závislosti na záväznosti a pôsobnosti sekundárneho práva Európskych spoločenstiev (Smernice, Nariadenia, rozhodnutia ESD) určenej primárnym právom Európskych spoločenstiev (Zmluva o založení európskeho spoločenstva). Prednosť komunitárneho práva pred vnútroštátnym právom EÚ a Európskeho spoločenstva (ďalej aj ako „ES“), zabezpečuje členský štát v súlade s právom ES a EÚ v spojitosti s jeho priamymi alebo nepriamymi účinkami. Dotknuté smernice EÚ majú priamy účinok len voči členskému štátu, ktorého povinnosťou je smernice správne transponovať do svojho vnútroštátneho právneho poriadku. Voči fyzickým a právnickým osobám je možné uplatniť len nepriamy účinok smerníc, a to na eurokonformnej interpretácii vnútroštátneho práva, avšak len za podmienky, ak nie je v rozpore s vnútroštátnym právom. Keďže nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na uplatnenie nemajetkovej ujmy vnútroštátne právo vo svojom ZoPZP neumožňuje uspokojiť, uplatnenie eurokonformného výkladu v takomto rozsahu, je contra legem, čo ani komunitárne právo nepripúšťa. Požiadavka jednotného eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva v súlade so smernicou nesmie ísť tak ďaleko, aby smernica sama a nezávisle od vnútroštátneho predpisu ukladala povinnosti fyzickým alebo právnickým osobám. Priama aplikácia smerníc EÚ prichádza do úvahy len v sporoch, kde je odporcom členský štát (napr. pri neplnení si jeho transpozíčnej povinnosti). Priama aplikácia smerníc nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe. Vnútroštátna právna úprava v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP stanovila rozsah nárokov uhradených poisťovňou poistenému nasledovne: „Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,“. Uvedené znenie vnútroštátneho právneho predpisu neumožňuje odporcovi ako poistiteľovi uhradiť za poisteného pozostalým po obetiach dopravnej nehody, spôsobenej poisteným, nároky v rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do osobnostných práv pozostalých smrťou ich blízkej osoby. Vnútroštátna právna úprava dôsledne rozlišuje medzi škodou a nemajetkovou ujmu podľa § 11 a nasl. Obč. zák. Túto pojmovú odlišnosť týchto právnych inštitútov potvrdili aj existujúce rozhodnutia súdov Slovenskej a Českej republiky. Nemožnosť považovať škodu za nemajetkovú ujmu podľa ZoPZP potvrdilo aj rozhodnutie NS SR 4Cdo 168/2009, zo dňa 20.04.2011, ktoré doteraz nebolo žiadnym rozhodnutím najvyššieho súdu prekonané, ako aj ďalšie súdy, ktoré jednoznačne vyriekli obsahovú i pojmovú odlišnosť týchto dvoch právnych inštitútov - „škoda“ a „nemajetková ujma“ (napr. Usnesení ÚS ČR - III.ÚS 8/06, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12Co/89/2013 zo dňa 26.06.2014 vydané po rozsudku ESD vo veci Z. sp. zn. C-20/12). Uvedené rozhodnutie z 26.6.2014 (12Co/89/2013) uvádza: Náš právny predpis, a to zákon o povinnom zmluvnom poistení č. 381/2001 Z.z. v § 4 taxatívne vymedzuje rozsah poistenia zodpovednosti, pričom v § 4 ods. 2 sa uvádza, že poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Z hľadiska taxatívneho vymedzenia poistenia zodpovednosti nie je vymenované v § 4 aj riešenie zodpovednosti za nemajetkovú ujmu, ktorá je upravená v § 11 a nasl. OZ. Ak by mal zákonodarca v úmysle odškodňovať nemajetkovú ujmu v rámci zodpovednosti za škodu, mal to riešiť priamo v šiestej časti OZ a nie pri ochrane osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ. Ak vychádzame z toho, že povinnosti je možné ukladať len podľa zákona a na základe zákona, nemožno pri odškodnení nemajetkovej ujmy vychádzať z rozsahu poistenia zodpovednosti podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP pretože tento zákon odškodnenie nemajetkovej ujmy nepredpokladá. Vo veci Z. Súdny dvor EÚ jasne povedal, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokryť aj náklady nemajetkovej ujmy spôsobené blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistenia za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Táto podmienka náhrady nemajetkovej ujmy pri zákonnej úprave zo zák. č. 381/2001 Z.z. nevyplýva, a preto nie je ani daná zodpovednosť poisťovne za náhradu nemajetkovej ujmy osobám blízkym obetiam usmrteným pri dopravnej nehode.“ Konajúci súd je viazaný komunitárnym právom, v okolnostiach prípadu

Zmluvou o založení ES, a tiež smernicami EÚ v rozsahu, akom boli do vnútroštátneho právneho poriadku transponované. Do vnútroštátneho právneho poriadku upravujúceho rozsah poistného krytia pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, náhrada nemajetkovej ujmy do ZoPZP zahrnutá nebola, ktorú skutočnosť potvrdila samotná Slovenská republika. Slovenská republika vo svojom písomnom stanovisku vo veci Z. jednoznačne uviedla, že do ZoPZP nemala záujem zahrnúť aj nároky z nemajetkovej ujmy osôb blízkych usmrteným osobám pri dopravných nehodách a ani takéto nároky do rozsahu krytia zo zákonného poistenia motorových vozidiel nezahrnula. Úlohu štátu v pozícii normotvorcu, nemôže suplovať súd svojím rozhodnutím, nakoľko priamy účinok smerníc môže smerovať len voči štátu, nie však voči fyzickým a právnickým osobám, voči ktorým smernica priamy účinok nemá. Nedbanlivosť štátu pri zosúladení vlastného právneho poriadku so smernicou a vznik škody, ktorá môže dotknutým osobám touto nečinnosťou štátu, alebo nesprávnou transpozíciou vzniknúť, vytvára základ pre vznik zodpovednosti štátu voči týmto osobám, ktoré mali mať prospech z úpravy smernice. Túto nedbanlivosť štátu však nie je možné odstrániť prenesením povinností na fyzické a právnické osoby, ktorým záväzok z uvedených smerníc nevyplynul a možnosť uloženia povinností im je daná v intenciách čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Druhostupňovým súdom uplatnený „eurokonformný výklad“ ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP je podľa názoru odporcu v 2. rade v rozpore s platným vnútroštátnym právom a dostal sa tiež do rozporu s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého sú sudcovia pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Uvedeným ustanovením čl. 144 ods. 1 sa určujú pramene práva, ktoré je sudca pri rozhodovaní povinný rešpektovať. Čl. 144 ods. 1 ústavy výslovne priznáva relevanciu medzinárodným zmluvám uzavretým podľa čl. 7 ods. 2 a ods. 5. Osobitnú dôležitosť získalo uplatnenie práva Európskej únie a v ňom obsiahnuté pravidlá uplatnenia práva vnútroštátnymi predpismi. Prvou vetou sa vytvára ústavný základ pre prenos výkonu častí práv Slovenskou republikou (ďalej aj ako „SR“) na Európsku úniu (ďalej aj ako „EÚ“) a Európske spoločenstvo (ďalej aj ako „ES“). Druhou vetou čl. 7 ods. 2 sa upravuje vzťah zákonov SR k právu ES a EÚ. Ústava SR touto vetou určuje prednosť právne záväzných aktov EÚ a ES pred zákonmi. Aplikácia druhej vety čl. 7 ods. 2 je možná iba pomocou výkladu, pri ktorom sa termín „právne záväzné akty ES a EÚ“ stotožní s tými predpismi ES a EÚ, ktoré majú priamu právnu záväznosť podľa práva ES a EÚ. Potvrdzuje to aj znenie od. 5 čl. 7 ústavy SR. Primárne právo ES a EÚ tvoria najmä zakladajúce zmluvy, ako Zmluva o EHS, Zmluva o Európskej únii a pod. Záväznosť sekundárneho práva ES a EÚ je určená primárnym právom ES a EÚ. Podľa čl. 249 Zmluvy o založení ES, Európsky parlament v súčinnosti s Radou, Rada a Komisia vydávajú Nariadenia, Smernice a Rozhodnutia, podávajú odporúčania alebo zaujímajú stanoviská. Nariadenie má všeobecnú platnosť. Je záväzná ako celok vo všetkých častiach a priamo použiteľná vo všetkých členských štátoch. Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba voriem a metód ponechá národným orgánom. Rozhodnutie je záväzná ako celok vo všetkých častiach pre toho komu je určené. Odporúčania a stanoviská nie sú záväzné. Nariadenia sú jediným prameňom sekundárneho práva, ktorým Zmluva o založení ES výslovne priznáva ich priamu aplikovateľnosť. Vzhľadom na svoju priamu použiteľnosť si nariadenia nevyžadujú nijaké vnútroštátne legislatívne opatrenia. Smernice určujú spoločné ciele, pričom členským štátom ponechávajú na úvahu akou formou dosiahnu vytyčený cieľ. Z tejto povahy smerníc nemožno odvodiť príslušnosť do kategórie „právne záväzných aktov“ s prednosťou pred zákonom. Právna relevancia smerníc je daná tým, že zakladajú pozitívny záväzok štátu, ale o to viac chýba dôvod na to, aby sa im priznala prednosť pred zákonmi SR (Drgonec, J.: Ústava SR, 2 vydanie, str. 128). Prednosť je dosiahnutá povinnosťou štátnych orgánov transponovať ich do vnútroštátneho právneho poriadku. Účel prednosti právne záväzných aktov ES a EÚ pred zákonmi SR možno dosiahnuť iba výkladom druhej vety čl. 7 ods. 2, podľa ktorého v záujme dosiahnutia prednosti práva ES a EÚ výklad a uplatňovanie zákonov a podzákonných všeobecne záväzných právnych predpisov SR musí byť v súlade s právne záväznými aktmi ES a EÚ. Tretia veta čl. 7 ods. 2 má zásadný význam pre výklad a uplatnenie druhej vety čl. 7 ods. 2; vylučuje sa ňou výklad čl. 7 ods. 2 umožňujúci priznať smerniciam prednosť pred zákonmi SR. Tretou vetou sa v ústave zaviedlo rozlíšenie medzi právnymi aktmi ES a EÚ, ktoré vyžadujú implementáciu a právnymi aktmi, ktoré nevyžadujú implementáciu. Pri rešpektovaní tohto rozlíšenia prednosť pred zákonmi SR možno priznať iba tým právnym aktom ES a EÚ, ktoré nevyžadujú implementáciu. Právne záväzné akty ES a EÚ, ktoré vyžadujú implementáciu nie sú spôsobilé mať prednosť pred zákonmi SR, pretože súčasťou právneho poriadku SR sa stanú až po implementácii vo forme zákona alebo nariadenia vlády SR. Článkom 7 ods. 2 ústavy sa priznala prednosť pred zákonmi SR tým „právne záväzným aktom ES a EÚ“, ktoré nevyžadujú implementáciu zákonom alebo nariadením vlády SR. Takým právnym aktom je aj Zmluva o EHS, ktorá v čl. 189 ods. 3 ukladá povinnosť, ktorá sa bez pochybností Súdnym dvorom ES interpretuje

a aplikuje ako povinnosť štátu včas prijať právnu úpravu korešpondujúcu s úpravou EÚ. To Slovenskej republike dáva alternatívnu voľbu: buď sa podriadi povinnosti zákonodarného orgánu prijímať zákony, alebo bude voči EÚ znášať zodpovednosť za legislatívnu nečinnosť NR SR. Súdny dvor ES opakovane potvrdil zodpovednosť štátu v dôsledku jeho normotvornej nečinnosti (Andrea Frankovich and others v. Italian Republic. Joined Cases C-6/90 and C-9/90). Súdny dvor uznal legislatívnu nečinnosť štátu za správanie odporujúce povinnostiam členských štátov uložené zmluvou. Nečinnosťou štátu dochádza tak k jeho zodpovednosti za porušenie jeho povinnosti, túto nečinnosť však nie je možné preniesť na fyzické a právnické osoby, voči ktorým smernica účinnosť nemá a ktorým je možné ukladať len také povinnosti, ktoré vyplývajú z platného vnútroštátneho právneho poriadku a z medzinárodných zmlúv, ktoré priamo zakladajú povinnosti a práva fyzických alebo právnických osôb. V okolnostiach prípadu smernice takýto charakter medzinárodných zmlúv nemajú. Závaznosť voči fyzickým a právnickým osobám nadobudnú až ich implementáciou. V okolnostiach prípadu, ak by dotknuté smernice vyžadovali ich implementáciu do vnútroštátneho zákona - ZoPZP v rozsahu poskytnutia náhrady nemajetkovej ujmy poisťovníou za poisteného, bez existencie takejto vnútroštátnej úpravy, nemôžu súdy uplatneným eurokonformným výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP uložiť poisťovateľovi povinnosti, ktoré mu z platného vnútroštátneho práva uložené neboli. Takouto interpretáciou § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP sa súd dostáva do priameho rozporu so ZoPZP a uplatňuje tým voči odporcovi priamy účinok smerníc, ktorý je aj podľa primárneho práva ES a EÚ voči nemu vylúčený. Prednosť smerníc pred vnútroštátnymi právnymi predpismi má byť zabezpečená ich správnu transpozíciou do vnútroštátneho poriadku, ktorá sa viaže k povinnosti štátu, nie však voči právnickým a fyzickým osobám. Ak si štát nesplnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby, a preto im nemôže byť uložená na základe zle prebratej alebo neprebratej smernice žiadna povinnosť. „Kým smernica nie je správne prebratá do vnútroštátneho práva, dotknuté subjekty nemajú možnosť poznať rozsah svojich práv. Na tento stav právnej neistoty nemá vplyv ani prípadný rozsudok Súdneho dvora o nesplnení transpozičnej povinnosti členského štátu alebo rozsudok Súdneho dvora, ktorým bol určitým ustanoveniam tejto smernice priznaný priamy účinok. Až momentom správnej transpozície smernice nastáva právna istota, kedy fyzické a právnické osoby už musia poznať svoje práva vyplývajúce zo smernice a možno od nich požadovať, aby si svoje práva uplatnili“. Súd svoje rozhodnutie opiera o Smernice Rady 72/166/EHS - čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami (prvá smernica): „Každý členský štát prijme v súlade s článkom 4 všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením“..., a č. 90/232/EHS - čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14.05.1990 (tretia smernica): „poistenie uvedené v čl. 3 ods. 1 prvej smernice bude pokrývať zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim, okrem vodiča, vyplývajúcu z prevádzky vozidla“. Z kontextu týchto smerníc však nevyplývalo bez ďalšieho, že by sa poistné krytie malo vzťahovať aj na nároky z ochrany osobnosti a v takomto rozsahu by mali byť transponované do vnútroštátneho poriadku SR. Tento názor jednoznačne potvrdila Slovenská republika, ktorá zaujala vo svojom stanovisku vo veci Z. v konaní pred Európskym súdnym dvorom sp. zn. C-22/12 jednoznačný postoj, že zámerom štátu nebolo zahrnúť nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd z titulu ich nemajetkovej ujmy, ktorá im mohla byť spôsobená smrťou ich blízkej osoby, do zákonného poistného krytia o náhrade škody, a podľa názoru Slovenskej republiky z uvedených smerníc EÚ zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami takýto záväzok Slovenskej republike ani nevyplýval. Z rozhodnutia ESD nevyplývalo, že Slovenská republika nedostatočne transponovala uvedené smernice do svojho vnútroštátneho poriadku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ak by aj súd dospel k záveru, že zo smerníc EÚ vyplýval rozsah poistného krytia aj v rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v prospech pozostalých po obetiach dopravných nehôd podľa § 11 a nasl. Obč. zák., pri dôslednom riadení sa ústavnou zásadou zakotvenou v čl. 13 ods. 1 písm. a), b), čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy, nemôže na základe existujúcej vnútroštátnej právnej úpravy stanovujúcej v ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP rozsah náhrad poskytovaných poisťovníou na základe povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel, zaviazat odporcu k povinnosti, ktorú mu tento zákon neprikázal a nevyplýval ani z právne záväzných právnych aktov ES a EÚ majúcich priamu záväznosť a tým zároveň prednosť pred zákonmi SR. Vychádzajúc tiež z práva ES a EÚ, priamy účinok smerníc je voči fyzickým a právnickým osobám členských štátov EÚ vylúčený a pre uplatnenie jeho účinkov voči fyzickým a právnickým osobám vyžaduje implementáciu do vnútroštátneho poriadku v požadovanom rozsahu. V okolnostiach prípadu iný postup súdu je porušením čl. 144 ods. 1 ústavy v spojitosti s čl. 7 ods. 2 ústavy. K samotnému eurokonformnému výkladu smerníc poukazuje odporca na to, že eurokonformný výklad prichádza do úvahy vtedy,

ak je vnútroštátny predpis nepresný a necháva súdnemu orgánu priestor na voľnú úvahu. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice, nemôže však smernice EÚ vykladať v rozpore s vnútroštátnym právom! Požiadavka jednotného eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva v súlade so smernicou nesmie ísť tak ďaleko, aby smernica sama a nezávisle od vnútroštátneho predpisu ukladala povinnosti fyzickým alebo právnickým osobám. Povinnosť eurokonformného výkladu relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená aj všeobecnými zásadami práva, najmä právnou istotou a nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva *contra legem* (Inpact, C-268/06, 15.4.2008; Adeneler, C-212/04, 4.7.2006). Slovenská republika pri transponovaní Smerníc EÚ týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami do svojho vnútroštátneho poriadku ustanovenie § 4 ods. 2 ZoPZP nerozšírila o náhrady poisťovne z titulu nemajetkovej ujmy podľa § 11 Obč. zák. z uvedeného dôvodu by sa eurokonformný výklad zahŕňajúci aj náhrady za nemajetkovú ujmu pod ust. § 4 ods. 2 ZoPZP dostal do priameho rozporu platného vnútroštátneho práva. Takto uplatnený eurokonformný výklad vylučuje aj samotné komunitárne právo. Účastníci poukázali v konaní aj na odlišné stanovisko JUDr. Čirča v konaní NS SR, sp. zn. 4Cdo 168/2009. JUDr. Čirč dôvodil potrebu extenzívneho výkladu § 4 ods. 2 eliminovaním rizika subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel je verejne regulované Slovenskou republikou formou vydania príslušného všeobecne záväzného predpisu. Rozsah povinného zmluvného poistenia jednoznačne Slovenská republika na území svojho štátu potvrdila. Do tohto rozsahu nároky nemajetkovej ujmy do povinného zmluvného poistenia nepatria. V okolnostiach prípadu rozhodnutím, ktorým je poisťovňa zaviazaná k povinnostiam, ktoré jej z platného ZoPZP nevyplývajú, by mohlo byť postavenie poisťovne ohrozené a vzhľadom na nekrytie všetkých poistných rizík, ktorá povinnosť vyplýva poisťovním zo zákona, nevytváranie zo zákona vyplývajúcej rezervy za účelom splniteľnosti všetkých nárokov z poistenia (§ 8 ods. 1 ZoPZP, § 35 zák. č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve), by mohlo viesť aj k ich prípadnému finančnému bankrotu. Podľa názoru sťažovateľa uvedený názor JUDr. Čirča vedie k porušeniu ústavných práv odporcu a k uloženiu povinností, ktoré mu ani z platného práva ES a EÚ ani z vnútroštátneho právneho poriadku nevyplývajú. K rozhodnutiu ESD č. C-22/12 z 24.10.2013 vo veci S. Z., súd zaujal právny záver, že „jednotlivé ustanovenia smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej... Právo Európskej únie *de iure* neustanovuje všeobecnú záväznosť rozhodnutí súdov Európskej únie. Prejudiciálny rozsudok je spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva Únie záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku (Benedetti, 52/76), ako aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci o opravných prostriedkoch (Milch, Fett a Eierkontor 29/68). Pre iné súdy uvedený rozsudok nie je záväzný. Úlohou prejudiciálneho rozsudku nie je rozhodnúť spor, ale iba poskytnúť vnútroštátnemu súdu taký výklad práva Únie, ktorý mu pomôže pri jeho aplikácii. Preto záväznosť prejudiciálneho rozsudku nebráni vnútroštátnemu súdu, aby pred rozhodnutím veci samej podal novú prejudiciálnu otázku, ak mu napríklad nie je jasné znenie rozsudku alebo jeho aplikácia. Ostatné vnútroštátne súdy môžu tiež požiadať Súdny dvor o výklad prejudiciálneho rozsudku (napr. Johnson, C-410/92, 6.12.1994). Je preto dôležité poznamenať, že Súdny dvor podáva výklad práva Únie, t.j. v uvedenej veci podal výklad smerníc zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, za žiadnych okolností však nepodal a ani nemohol podať výklad vnútroštátnych predpisov. Súkromné právo členského štátu je oprávnený vykladať iba národný súd, ktorý musí vychádzať z platného právneho stavu zakotveného v ZoPZP o povinnom zmluvnom poistení a v Občianskom zákonníku. V okolnostiach prípadu je rozsudok ESD záväzný svojím výkladom práva Únie (nie však vnútroštátneho práva) pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku a ktorý položil súdnemu dvoru nasledovnú otázku: „Má sa čl. 1 ods. 1 tretej smernice a článok 3 ods. 1 prvej smernice vykladať tak, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava (akou je právna úprava vyplývajúca z § 4 slovenského zákona o povinnom zmluvnom poistení a § 6 českého zákona o povinnom zmluvnom poistení), podľa ktorej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nepokrýva nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peňažnej forme, spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla?“ Vnútroštátny súd, ktorý túto otázku ESD položil, zároveň uviedol, že náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej osobám oprávneným na jej náhradu po obeti dopravnej nehody, ktorú možno priznať podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, treba v širšom ponímaní považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) slovenského zákona o povinnom zmluvnom poistení (bod 30 rozsudku ESD). V kontexte s uvedeným, ESD na túto otázku odpovedal: „Čl. 3 ods. 1 prvej smernice,

článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“ Z uvedeného je teda zrejmé, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrýva aj náhradu nemajetkovej ujmy, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné vo veci samej. Nakoľko však do ZoPZP nebol zahrnutý uvedený druh nemajetkovej ujmy, a nesúhlasiac s názorom Krajského súdu v Prešove o možnosti považovať nemajetkovú ujmu za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, ktorý v tomto kontexte ESD prejudiciálnu otázku položil, nie je možné pozostalým po obeti dopravnej nehody priznať nároky z nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Obč. zák. voči poisťovateľovi. Vzhľadom na rozdielnosť oboch právnych inštitútov existujúca česká i slovenská judikatúra uvedené dva právne inštitúty nestotožňuje a záver týchto súdov sa odchyľuje od názoru krajského súdu v Prešove, ktorý podal na ESD prejudiciálnu otázku v kontexte zahrnutia nemajetkovej ujmy do škody vo vnútroštátnom práve, a je totožný v nemožnosti navrhovateľmi uplatnený nárok podradiť inštitútu zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasl. OZ a preto nárok posudzovaný podľa § 13 ods. 2 OZ nie je podraditeľný ustanoveniu § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. K tomuto záveru sa priklonil tiež ďalší rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 12Co/89/2013 zo dňa 26.06.2014 (po vydaní rozsudku ESD vo veci Z.). Rozsah nárokov z jednotlivých druhov poistenia je určený všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky. Smernice EÚ zaoberajúce sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami nezaväzujú priamo fyzické a právnické osoby členského štátu EÚ, ich nepriamy účinok je voči fyzickým a právnickým osobám uplatniteľný cestou eurokonformného výkladu, ktorý však nesme viesť k rozporu s vnútroštátnym právom. Rozhodnutie ESD zo dňa 24.10.2013, sp. zn. C-20/12 podalo výklad smerníc zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami; výklad vnútroštátneho predpisu Slovenskej republiky nepodávalo. Uvedené rozhodnutie pre súdne konanie navrhovateľov a odporcu nebolo záväzné a najmä, nevyplývalo z neho, že náhradu škody podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP v rozsahu § 422 - § 449 Obč. zák. možno považovať za nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. Obč. zák. - tento právny názor uviedol krajský súd v Prešove pri podaní prejudiciálnej otázky ESD a ku dňu podania prejudiciálnej otázky bol názorom jediným, ktorému doterajšia judikatúra v Slovenskej i Českej republike do dnešného dňa odporuje. Súdnymi rozhodnutiami nemožno meniť rozsah poistného krytia nad rámec zákona o PZP a poistnej zmluvy, pretože sa tým zasahuje nielen do súkromnoprávných zmluvných vzťahov, ale aj do verejnoprávnej regulácie poisťovníctva, keďže štát nikdy o krytí nemajetkovej ujmy v rozsahu určenom § 11 a nasl. Obč. zák. neuvažoval a do existujúceho zákonného poistenia, v ktorom rozsah určuje sám, náhradu nemajetkovej ujmy nezahrnul. Okruh povinností, ktoré je možné odporcovi uložiť je daný čl. 13 ods. 1 ústavy. Do rozsahu uvedených povinností smernice ES a EÚ nepatria. Možnosť uložiť povinnosti len zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd a na základe medzinárodných zmlúv, ktoré priamo zakladajú práva a povinnosti fyzických a právnických osôb je explicitne daná článkom 13 ods. 1 ústavy. Ustanovením čl. 144 ods. 1 sa určujú pramene práva ktoré je sudca pri rozhodovaní povinný rešpektovať. V okolnostiach prípadu sa odvolací súd touto zásadou dôsledne neriadil, keď odporcu zaväzuje k povinnosti, ktorá mu z platného zákona ani z medzinárodnej zmluvy zakladajúcej odporcovi priamo práva a povinnosti, nevyplýva. Čl. 144 ods. 1 výslovne priznáva relevanciu medzinárodným zmluvám uzavretým podľa čl. 7 ods. 2 a ods. 5. Článkom 7 ods. 2 ústavy sa priznala prednosť pred zákonmi SR tým „právne záväzným aktom ES a EÚ“, ktoré nevyžadujú implementáciu zákonom alebo nariadením vlády SR a ktoré majú priamu záväznosť. Smernice EÚ medzi také právne záväzné akty ES a EÚ nepatria. Prednosť smerníc EÚ má byť podľa primárneho práva EÚ a ES dosiahnutá ich implementáciou do vnútroštátneho právneho poriadku. Prípadné porušenie tejto povinnosti štátu vedie k jeho zodpovednosti za normotvornú nečinnosť, nevedie však k priamemu uplatneniu smerníc voči fyzickým a právnickým osobám (prípadnú škodu, ktorá oprávnenej osobe z nedostatočnej implementácie smerníc do vnútroštátneho poriadku vznikla, si môže dotknutá oprávnená osoba, ktorá mala mať zo smernice osoh, uplatniť voči štátu). „Pre súdy povinnosť výkladu právneho predpisu ústavne súladným spôsobom vyplýva z čl. 144 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 152 ods. 4 ústavy. Keďže podľa čl. 144 ods. 2 ústavy môžu súdy namietat' nesúlad všeobecne záväzného právneho predpisu s ústavou, sú tým viac zaviazané i ústavne súladnému výkladu každého zákona týkajúceho sa ich rozhodovacej činnosti. Táto povinnosť súdu zodpovedá ústavne garantovanému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy.“ (II.ÚS 50/2001. Nález z 11. októbra 2001. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2001, s. 354). Výklad ZoPZP v rozsahu zahrnutia nárokov nemajetkovej ujmy pod škodu podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP presahuje podľa názoru odporcu

medze výkladu zákona (§ 4 ods. 2 ZoPZP) podaného v súlade s príkazom na výklad a uplatňovanie zákona v súlade s Ústavou SR, ktorý určuje článok 152 ods. 4 ústavy. V takomto rozsahu uplatnený princíp prednosti práva ES a EÚ pred národným poriadkom prostredníctvom uplatnenia priameho účinku smerníc voči odporcovi je v rozpore s čl. 7 ods. 2 ústavy i s čl. 13 ods. 1 ústavy. Priznaním povinností odporcovi, než aké mu z platného vnútroštátneho predpisu sily zákona vyplývajú, pričom smernice EÚ nemajú charakter medzinárodnej zmluvy podľa čl. 7 ods. 4 ústavy, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, by došlo k porušeniu základného práva odporcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhovatelia si v konaní voči odporcom uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy každému po 250.000,- Eur, nakoľko smrťou rodičov došlo k nenapraviteľným zásahom do ich rodinného života. Strata členov rodiny ako spoločenstva je neodčiniteľnou ujmovou, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. Na strane druhej však žiadna suma priznaná súdom nenahradí život človeka. Porovnaním nárokov v obdobných prípadoch v okolitých štátoch možno konštatovať, že nároky navrhovateľov sú neprimerane vysoké. Navrhovateľky, každá po 30. roku svojho života, vedúce už viac rokov samostatný život, nezávislý na rodičoch, pričom každá sa dlhodobo zdržiavala v zahraničí; s rodičmi spoločný život už dlhodobo nevedli. To samo osebe neznamená, že nebolo medzi nimi citové prepojenie. Avšak vzhľadom na dlhodobý oddelený samostatný život, nezávislý už na rodičoch, možno považovať tento zásah do ich rodinného života ako zásah menšej intenzity, ako pri usmrtení osoby, na ktorej je poškodená osoba priamo závislá, či už vekom, odkázanosťou na výchovu, starostlivosť, opateru, atď. Ani vykonané dokazovanie nepreukázalo ani u jednej z navrhovateľiek následky, ktoré by svojou intenzitou presiahlo traumy obvyklé v obdobných prípadoch. Podľa judikovania rakúskeho najvyššieho súdu boli napríklad priznané náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 13.000,- Eur 40 ročnému synovi, ktorý nežil v spoločnej domácnosti so svojou usmrtenou matkou. Bola tiež priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 65.000,- Eur pozostalému manželovi, ktorý pri dopravnej nehode stratil manželku a 3 maloleté deti. V okolnostiach prípadu, sú platové pomery občanov v Rakúsku odvíjajúce sa od priemernej mzdy v Rakúsku aj 3x vyššie, než na Slovensku. V Čechách zaviedol predtým platný Občiansky zákonník paušálne sumy od 7.500,- Eur do 10.000 Eur. Vzhľadom na uvedenú európsku súdnu prax vychádzajúc zo zásady slušnosti, sa javí náhrada nemajetkovej ujmy priznaná vo výške 10.000,- Eur každej z navrhovateľiek ako primeraná. Pri určení výšky náhrady je potrebné vychádzať aj z pomerov odporcu v 1. rade, u ktorého došlo ku zhoršeniu finančných pomerov aj vzhľadom na následky dopravnej nehody. Je nesprávne stanovenie výšky nemajetkovej ujmy v závislosti na postavení poisťovne, ktorá by mala podľa názoru odvolacieho súdu na základe zákonného poistenia motorových vozidiel prevziať povinnosti poisteného, nakoľko nie poisťovňa spôsobila nemajetkovú ujmu navrhovateľkám, ale odporca v 1. rade. Preto je potrebné skúmať pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy okolnosti na strane odporcu v 1. rade a okolnosti na strane navrhovateľiek. S poukazom na uvedené skutočnosti, navrhuje odporca v 2. rade, aby súd nároky navrhovateľiek voči odporcovi z dôvodu nedostatočnej pasívnej legitímácie zamietol a podľa názoru odporcu v 2. rade je priznanie nemajetkovej ujmy s poukazom na všetky súvisiace okolnosti a pomery, ktoré z vykonaného dokazovania vyplynuli ako na strane odporcu v 1. rade, tak na strane navrhovateľiek, vo výške po 10.000,- Eur primerané. Priznanie akejkoľvek finančnej náhrady nemôže dostatočne nahradiť život človeka. Vzhľadom na vykonané dôkazy preto priznanie náhrady v uvedenej výške je podľa odporcu v 2. rade v súlade so zásadou slušnosti.

Súd sa oboznámil s podaniami účastníkov konania spolu s prílohami, ich výsluchom a výsluchom svedkov, spisovým materiálom tunajšieho súdu vedeného pod sp.zn.: XT/XXX/XXXX, a ďalším spisovým materiálom, pričom zistil nasledovný skutkový stav veci:

Dňa 03.02.2006 odporca 1/ ako poistený mal u odporcu 2/ ako poisťovni uzavretú poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX o povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla, EČV: K.. Súčasťou poistenia nebolo poistenie spôsobenia ujmy na súkromí a rodinnom živote. Podľa bodu 1 písm. a) článku II všeobecných poistných podmienok poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, ako ja škody vzniknutej úhradou nákladov zdravotnej starostlivosti, dávok nemocenského poistenia a dávok dôchodkového poistenia.

Dňa XX.XX.XXXX v čase okolo XX.XX hod. na ceste H. v km XXX,XX v k.ú. obce I. O. v miernom pravotočivom smerovom oblúku v smere od K. Q. K. B. R. 1/ ako vodič v rozpore s § 15 ods. 5 písm. a), písm. c) Zákona č. 8/2009, viedol osobné motorové vozidlo zn. W. D., A.: K. XXX O., Q. Q. tak, že z dôvodu predchádzania iného vozidla vybočil so svojím vozidlom do protismerného jazdného pruhu, kde

došlo k čelnej zrážke s osobným motorovým vozidlom zn. Škoda 100 L, A.: XXX U., svetlomodrej farby, ktoré viedol ako vodič Q.Š. O. a na sedadle spolujazdca vpredu sedela Q.. X. O., v dôsledku zrážky došlo k požiaru vozidla Š. XXX J., pričom Q. O.S. U. Q.. X. O. zomreli na mieste nehody v dôsledku popáleninového šoku. Navrhovatelia sú deťmi zomrelých.

Dňa 12.08.2010 bol odporca 1/ trestným rozkazom č.k. XI.-XXX uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. h) Trestného zákona a bol mu uložený podmienený trest odňatia slobody vo výmere 3 /tri/ roky so skúšobnou dobou v trvaní päť rokov s probačným dohľadom nad jeho spávaním v skúšobnej dobe. Ďalej mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu po dobu šesť rokov. Zároveň mu uložil povinnosť uhradiť navrhovateľovi škodu vo 2.830,13 Eur a povinnosť sa navrhovateľovi 1/ ospravedlniť pred probačným úradníkom Okresného súdu K. Q. K. B..

Navrhovateľ 1/ na nariadenom pojednávaní vypovedal, že v čase, keď sa stala dopravná nehoda, tak jej rodičia žili v trojizbovom byte v I.Í.. Sú dve sestry. Ona v tom čase začala bývať so svojím druhom vo B. V. Q., kde si kúpili rodinný dom a sestra v tom čase žila v V. B. T.. Rodičov si váži. Mali veľmi dobré detstvo a priateľský vzťah. Obaja boli dlhodobo zamestnaní v jednej firme. Otec v letecký opravovniach v I. ako vodič a matka robila v poslednej dobe Y. Š. Š.. Rodičia nemali žiadne väčšie zdravotné problémy. Ona ako 18 ročná odišla z bytu do I., aby sa zdokonalila v reči, ako si aj niečo zarobila. Strávila tam 6 rokov. Pravidelne však chodievala na sviatky domov a informovala sa o tom, ako to u nich doma je. Keď sa vrátila z I., začala žiť v O. v prenajatom byte. Keďže v tom čase nemala takmer žiadnych známych, pravidelne chodievala na víkendy domov. S rodičmi trávili nielen spoločný čas v byte, ale chodievali aj na spoločné dovolenky. V minulosti pravidelne chodievali do K. I. a snažili sa chodiť aj k moru, a to buď do D. alebo do I.. V osudný deň, keď sa stala nehoda, tak rodičov pozvala k nim prvýkrát na návštevu do B. V. Q., čo je asi 150 km od I.. Posledné slová počula od svojej mamy, keď jej povedala, že pôjdu pomaly a budú si dávať pozor. Rodičia sa neozývali a po istom čase sa im ozvali policajti, že rodičia mali nehodu. Odmietli im po telefóne povedať akékoľvek podrobnosti, len sa pýtali, kde je jej sestra a či sa vie dostať do I.. Skontaktovala sa s otcovou sestrou, t.j. tetou, ktorá zistila ďalšie podrobnosti a ktorá jej oznámila, že rodičia zahynuli. Dozvedela sa, že zhoreli v aute. Tieto udalosti na ňu ťažko vplývali a ďalší problém bol aj v tom, že jej sestra v tom čase bola tehotná, bola v 7. mesiaci tehotenstva a nedokázala pricestovať z U. na W.. Nedokázala zohnať žiadnu leteckú spoločnosť, ktorá by jej umožnila cestovať. Zisťovali si ako by to bolo možné, pričom zistili, že rôzne letecké spoločnosti majú toto upravené rôzne, avšak v takomto štádiu tehotenstva nikoho nenašli. Po úmrtí svojich rodičov vybavovala pohreb, čiastočne jej pomáhala teta. Rodičov pochovali v I. kremácii. Ešte by chcela uviesť, že rodičia mali prísť k nim na návštevu nielen kvôli tomu, aby si pozreli ich dom, ale aj kvôli tomu, aby sa dohodli, ako bude prebiehať jej svadba. Boli predbežne dohodnutí, že sa budú brať v novembri toho roku, a to na exkluzívnom mieste na Q. P.. Na túto svadbu mala ísť ona, jej druh a rodičia. Sestra ísť nemala, pretože v tom čase už mala mať nové dieťaťko, ktoré sa jej malo narodiť. Keďže túto situáciu zle znášali, oslovili cestovnú kanceláriu, či by sa ich termín dal preložiť, nakoľko storno poplatky boli veľmi vysoké. Kancelária sa najprv nevedela vyjadriť, neskôr im za menší poplatok toto umožnila a vo februári sa na Q. P. vzali. Rodičia jej veľmi chýbajú. Zahynuli v období, keď prežívali najkrajšie roky života. Sestra čakala dieťa, ona sa mala vydať a začať nový rodinný život. Najviac ju mrzí, že sa nemôžu pochváliť svojim rodičom, ako sa im darí, že sa môžu tešiť z nich, ako aj z vnukov, že sa nemôžu stretávať a že im ako rodičia nemôžu pomáhať. Jej manžel je z Y., kde má aj svojich rodičov. Vzhľadom na vzdialenosť, ako aj na jej strach s cestovaním, čo bolo spôsobené dopravnou nehodou jej rodičov, sa navštevujú len sporadicky. V tejto súvislosti musí uviesť, že svokrovi bola diagnostikovaná rakovina a svokra je ešte stále zamestnaná, teda je naozaj problém, aby sa častejšie navštevovali. V čase, keď sa udiala nehoda, robila si vodičský kurz. Nehoda na ňu dopadla tak, že kurz prerušila a až po jednom roku si ho dokončila. Napriek tomu sa bojí šoférovať, a to najmä na dlhé cesty. Nedokáže ísť vôbec sama s autom, preto aj keď chodievajú so synom po rôznych lekároch, tak manžel si musí vybavovať voľno v práci, aby ich vedel zaviesť. Ďalej má problém cestovať na dlhé trate. Snaží sa tomu vyhýbať, teda ani na nejaké dlhšie dovolenky autom si nevie predstaviť, ako by to bolo. Chcela by som ešte uviesť, že v rámci rodiny majú psychológa Q.. Q. Q.. Je to vlastne maminho brata syn. Predtým sa veľmi nestretávali, nakoľko žil v O.. U tohto pána bola na jednom stretnutí, ktorý jej oznámil, že zrejme trpím posttraumatickým šokom a mala by absolvovať sedenia u psychológa. V tom čase ako aj teraz má veľký problém s cestovaním a chcela by to nejakým spôsobom vyriešiť, alebo zmierniť. Tento pán jej odporučil sedenia, ktoré ale neabsolvovala, nakoľko má syna W., ktorý má dva roky, a teda si nevedela predstaviť, ako zabezpečiť počas jej neprítomnosti starostlivosť o syna. Na otázku súdu: Keď ste boli ešte maloletá, starali sa o Vás Vaši starí rodičia a akým

spôsobom? Navrhovateľ 1/ odpovedal: Moji starí rodičia žili taktiež v I.. Navštevovali sme sa. Najprv sme žili v dvojizbovom byte, ktorý sme si vymenili za 3- izbový s dedkom po matkovej strane. Nepamätám si na všetky podrobnosti, ale keď som bola veľmi malá, tak sme chodievali do jasíel a po práci ako aj cez víkendy sa starali o nás hlavne rodičia. Za starými rodičmi sme chodievali na návštevy a trávili sme tam aj prázdniny. Na otázku súdu: Mali ste nejaké očakávanie od Vašich rodičov, keď ste plánovali svadbu a založiť si rodinu? Navrhovateľ 1/ odpovedal: Myslela som si, že ma rodičia budú chodiť navštevovať a svojím spôsobom mi pomáhať. Už aj taká banalita ako je večera s manželom je u nás problém, pretože nemá sa kto o nášho syna postarať. Ešte by som chcela uviesť, že sa mi zmenil aj psychický život. Mala som problémy so spánkom a v tom čase mojou jedinou oporou bol môj terajší manžel. Keď sme v I., chodievame aj na cintorín a deťom hovoríme, kto je tam pochovaný. Na otázku súdu: Zmenilo sa správanie Vašej sestry po nehode? Navrhovateľ 1/ odpovedal: Svojím spôsobom áno. Ešte viacej sme sa naviazali na seba. Dennodenne si voláme a keď niekde cestujeme, tak si dáme vedieť, kedy sme vyštartovali a že sme v poriadku prišli. Keďže sestra nemohla prísť na W., aj som sa rozhodla ísť za ňou do U. a byť jej oporou v čase jej pôrodu. Toto sa aj stalo, sestru sa narodilo dievčatko. Myslím si, že keby sa nestala dopravná nehoda, sestra by zostala v U.. Sestra sa vrátila niekedy v máji v roku 2010 a v tom roku sme trávili aj spoločné Vianoce.

Navrhovateľ 2/ na nariadenom pojednávaní vypovedal, že keď sa stala nehoda, manžel bol v práci a ona bola doma. Dokonca mu ani nevedela zavolať a oznámiť mu, čo sa stalo. Cítila sa úplne bezmocná. Hrozilo jej že sa jej zo stresov dieťa narodí predčasne a istý čas bola hospitalizovaná v nemocnici. Po týchto udalostiach musela častejšie navštevovať nemocnicu, a to aj dvakrát do týždňa. Našťastie dieťa sa narodilo v termíne. Veľmi citovo zle znáša dátumové zhody, a to, že ich prvá dcéra K. sa narodila na narodeniny jej mamy, pričom meno K. už mali vopred dávno rozhodnuté a dohodnuté s manželom a poukázala, že dňa XX.XX., t.j. deň nehody, má meniny práve K.. Ešte si pamätá, že o tehotenstve sa dozvedela na narodeniny svojho otca a keď mu to oznámila, bol veľmi šťastný. S rodičmi mala veľmi dobrý vzťah. Myslí si, že bol ešte užší, ako s jej sestrou. S mamou sa doslova bláznila. Rodičia ju pravidelne navštevovali v U. a veľmi bola šťastná, keď ich videla šťastných. Snažili sa chodiť s nimi po výletoch a otcovi dokonca splnila sen, keď ho zobrala do O.. Vydávala sa v 19 a týždeň po ukončení železničného učilišťa vycestovala za manželom do U.. Manžel je narodený na W., avšak väčšinu života prežil v T.. Do U. odišla v roku 2004. Získala tam občianstvo a pracovala ako manažérka obchodu s rozličným tovarom. Išlo o väčší obchod. Manžel pracoval v logistike s kamiónmi a keď bolo treba, pomáhal aj vykladať. Pamätá si, že keď oznámili rodičom, že je tehotná, tak rodičia si kúpili nový počítač, aby mali bezproblémové spojenie. Využívali skype aj kameru, pretože rodičia sa tešili, ako jej rastie bruško. Na W. nevycestovala na pohreb aj z toho dôvodu, že jej to lekári neodporučili. Keď sa im narodila dcéra K., tak prišla za ňou sestra na mesiac. Keď odišla, prišla aj svokra. Chcela by uviesť, že svokrovci sú rozvedení, svokor žije v U., svokra na W. v I.. So svokrou má taký bežný vzťah, i keď si myslí, že by sa svokra mohla aj viac zaujímať o ich deti, nakoľko sa jej dožadujú. Chodievajú za nimi tak 1-2 krát do týždňa. V čase, keď sa jej narodila dcéra K., tak si kúpili dom na úver a ďalej chcela uviesť, že jej manžel mal veľmi vrelý vzťah s jej rodičmi a rovnako ho to zasiahlo ako ju. Jednoznačne uviedla, že keby nebolo smrti jej rodičov, tak by zostala žiť v U.. Situácia sa zmenila a keďže nemala už nikoho, tak sa s manželom rozhodli vrátiť sa na W.. Dom, ktorý nechali v U., zostal banke, pričom prišli o dosť veľa peňazí. Na W. začala bývať v rodičovskom byte a býva tam doteraz. Na W. sa im po istom čase narodila ďalšia dcéra J., teraz má 1,5 roka. Keďže bol zákaz dvojitého občianstva, ona aj dcéra K. sa vzdali amerického občianstva a zostali im len slovenské. Manžel si nechal americké občianstvo a žije tu ako cudzinec. V súčasnosti manžel pracuje v I. ako A.. Na otázku súdu: Ako Vám chýbajú rodičia? Navrhovateľ 2/ odpovedal: Pamätám si, že nehoda sa stala v sobotu a ešte v piatok som s matkou telefonovala, ktorá mi hovorila, že plánuje ísť za sestrou a že pečie koláč, ktorý sestrin manžel mal veľmi rád. Bol to posledný rozhovor s mojou matkou. V tom čase sme pravidelne pozerali správy a na mňa veľmi zle dopadlo keď, piatok som ju cez skype videla a cez sobotu som videla v správach pohrebné autá a miesto nehody. Psychicky to zle znášam do dnešného dňa. Po pár dňoch som zistila, že v noci nedokážem sama ísť na toaletu a musím mať doprovod svojho manžela. Neskôr sa to zlepšilo aspoň tak, že musím mať všade porozsvietené. Sama si neviem dať odpoveď, prečo takýto stav u mňa nastal. Odbornú pomoc som nehľadala, ani som nebrala žiadne lieky, nakoľko som bola tehotná a potom som kojila. Pamätám si ešte na jednu návštevu, keď som videla svoju matku, ako sa správa k deťom. Učila dieťa hrať sa s loptou. Vtedy som si pomyslela, aké to bude dobré, keď ja budem mať vlastné deti a budem mať pri sebe matku. Matka aj so svojho pôsobiska v zamestnaní mala veľmi dobrý vzťah k deťom, vedela chápať ich svet a venovať sa im na 100%. Toto som očakávala od svojej matky u mojich detí. Teraz mi to chýba. Na otázku súdu: Ako sa zmenilo správanie Vašej sestry po nehode? Navrhovateľ

2/ odpovedal: Uvedomovala som si, že sestra je na všetko sama. Snažila som sa jej pomáhať aspoň slovne a cez skype. Sestra dlhšie nebola doma a preto som jej pomáhala zorientovať sa v byte, kde sú doklady a podobne. Taktiež sa ma sestra pýtala, ako rodičov pochováme. Ja som jej povedala, že mama mi kedysi v minulosti povedala, že chcela byť spoloplnená. Toto som aj sestre povedala a tak a sa aj stalo. Je pravdou, že sestra je citlivá na cestovanie a má neustále obavy. Snaží sa chodiť len po diaľniciach a to doporučuje aj mne. Problém je v tom, že má obavu z čelnej zrážky, čo sa stalo našim rodičom. Ja takisto nešoférujem, i keď v U. som šoférovala. Pripúšťam, že je to z dôvodu nehody mojich rodičov. Pamätám si ešte, keď sme sa vrátili z U., na jeseň v roku 2010, keď môj manžel odišiel do práce a ja som sa mu nemohla dovolať. Dostala som obrovský strach, keď som uvidela pred naším bytom policajné auto. Myslela som si, že sa môjmu manželovi niečo stalo. Našťastie to bola len zhoda okolností. Na otázku súdu: Mali Vaši rodičia aj iné auto, ako je škoda XXXL? Navrhovateľ 2/ odpovedá: Nie. Išlo o otcovu srdcovku. Vozidlo bolo vo veľmi dobrom stave. Otec bol vodič z povolania a o auto sa staral. V tom čase sme sa bavili o tom, že by si moji rodičia kúpili E. na splátky, nakoľko si uvedomovali, že škoda XXXL nie je na dlhé trate.

Odporca na nariadenom pojednávaní vypovedal, že je mu to ľúto. Mrzí ho, čo sa stalo. Chce sa ospravedlniť. Ak by sa to dalo vrátiť, tak by to urobil. Nedokázal zabrániť zrážke. Toto sa stalo, keď obiehali vozidlo a oproti nemu zbadali škodovku. Nemyslí si, že by išiel neopatrne. Na druhej strane nerozporuje veci, ktoré boli uzavreté v trestnom konaní. Na otázku súdu: Aké sú Vaše osobné a majetkové pomery? Odporca 1/ odpovedal: V súčasnosti žijú v dvojizbovom byte, ktorý patrí jeho svokre. Nie je ženatý, má družku, s ktorou mám dve deti. X., ktorý má 6 rokov a X., ktorý má 4 roky. Deti sú zdravé, nemá s nimi väčšie problémy. Jeho život sa rapídne zmenil po nehode, pretože dostal zákaz činnosti viesť motorové vozidlá, a to ovplyvnilo jeho povolanie. Pracoval ako živnostník so zameraním na výškové práce s horolezeckou technikou a k tomu potreboval auto. Keďže nemohol jazdiť, postupne so živnosťou prestal. Asi pred 2 rokmi živnosť úplne ukončil. Potom istý čas pracoval v Q.. Tam ho však dva dni pred skúšobnou dobou vyhodili. Odvtedy pracujem len brigádne, pomáha im svokra. V čase, keď sa stala nehoda, s priateľkou uvažovali o kúpe domu a na toto si zobrali aj úver. Nakoniec sa im to aj podarilo, i keď kúpili iný dom, než plánovali. Tento dom nie je ešte dokončený, snažia sa ho dorobiť. Na dome viazne úver vo výške okolo 60.000,- - 64.000,- EUR s dĺžkou trvania úveru na 20 - 25 rokov. Mesačnú splátku má okolo 450,- EUR. Túto sa snaží splácať. Naposledy pracoval brigádne v januári tohto roku. Na otázku súdu: Môžete sa vyjadriť k žalovanej sume? Odporca 1/ odpovedal: Táto suma je pre mňa likvidačná. Možno by bola iná situácia, keby mal riadnu robotu, ako predtým a v takom prípade by bolo možné dohodnúť sa na nejakých splátkach alebo odškodnom. V súčasnosti nevie zabezpečiť potreby ani svojich detí, keď napr. ani školné nedokáže zaplatiť, hradí to jeho svokra. Na otázku súdu: Bola v mieste nehody zlá viditeľnosť z pohľadu krajiny? Odporca 1/ odpovedá: Išlo o zákrutu, kde končila plná čiara. Je pravdou, že na tejto ceste neboli v okolí žiadne stromy.

Na nariadenom pojednávaní svedok Q.. Q. Q. vypovedal, že je bratranec Kataríny, ktorá ho v minulosti navštívila v dôsledku nehody jej rodičov. Veronika za ním nebola. Je klinický psychológ, pričom licenciu má od roku 2004. Má súkromnú ambulanciu so zameraním na psychoterapiu, tzn., že rieši rôzne úzkostné poruchy, depresie, párové problémy a podobne. Na to, aby mohol vykonávať túto činnosť, potrebuje okrem vysokej školy aj ďalšie vzdelávanie, teda celé to trvá asi okolo 10 rokov. Čo sa týka povinnosti mlčanlivosti, tak S. nebral ako svojho výslovného pacienta. Je to rodina a bavili sa o tom, že môže o týchto skutočnostiach na súde vypovedať. V ostatných prípadoch by som potreboval možno aj písomný súhlas. Mohlo to byť tomu aj dva roky, čo ho kontaktovala S., že má určité problémy, ktoré vznikli v súvislosti s dopravnou nehodou. Čo sa týka rodinného vzťahu, tak jemu zomrela teta, tzn., otcova sestra. Bol aj na pohrebe, pričom aj jeho to do určitého smeru zasialo, tzn., že to aj pre neho bolo dosť drsné a mal z toho nepríjemné sny. Vie, že teta aj s manželom uhoreli v aute. Kontaktovala ho S. telefonicky s tým, že mu povedala, že má problém s cestovaním a dokonca, že má problém byť ako aj spolujazdec, najmä čo sa týka takých uzavretých ciest, ako sú diaľnice. Okrem toho ju prenasledovali rôzne myšlienky a mala asi aj desivé sny. Povedala mu, že má problém pozrieť sa vôbec do rodinného albumu. Myslí si, že tento stav u nej pretrváva doteraz, to znamená, že mu z času na čas zavolá. On jej povedal, že táto situácia si možno bude vyžadovať psychoterapiu, avšak jej doporučil, aby si našla niekoho v miestnom okolí, nakoľko videl ako problém dochádzanie S. G. I. P. O. a okrem toho sa mu zdá, že je aj doteraz na materskej, resp. rodičovskej dovolenke. Na otázku súdu: Môžete charakterizovať diagnózu navrhovateľky 1/ Svedok 1/ odpovedal: Nazval by som to posttraumatickým stresom, resp. úzkostným stresom, čo sa prejavuje u pacienta desivými snami, alebo flashbackmi, to znamená, že sa jej ako keby vynárajú určité záblesky s nejakej zlej situácie, môže to byť aj fantázia. Predpokladám, že

u S. sa toto objavovalo, nakoľko mi o tom hovorila, napr. odvoz auta, zošrotovanie a pod.. Myslím si, že stav S. sa mierne zlepšil, nakoľko čas robí isté hojenie, aj keď si nemyslím, že je to úplne ok. Naposledy mi volala asi pred 2 mesiacmi, kde mi povedala, že mala živý sen o tom, že rodičia sú v poriadku a že žijú a keď sa zobudila zistila, že to tak nie je, tzn., že u nej ešte stále pretrváva proces smútenia. Na otázku súdu: Akým spôsobom sa lieči takáto psychická porucha? Svedok 1/ odpovedal: V zásade sú dve línie, alebo kombinácia, a to medikamentózna liečba, alebo formou psychoterapeutických sedení. Pri liekoch sú to rôzne antidepresívna, v rámci psychoterapie je to sledovanie cieľa, aby pacient prijal fakt, že tu už určité osoby nie sú. Nejakým spôsobom ukončiť tento stav, napr.. napísanie listu na rozlúčku a pod.. Nedá sa všeobecne popísať, čo všetko by zabralo, je to určitý proces. Na otázku súdu: Čo viete o psychickom stave veroniky, resp., mali ste s ňou nejaký kontakt po nehode? Svedok 1/ odpovedal: Len veľmi málo. Viem o tom, že bola odcestovaná v T. a je medzi nami aj dosť veľký vekový rozdiel. Kým s S. som trávil aj voľný čas počas prázdnin, tak s veronikou už nie, nakoľko v tom čase ja už som mal pubertu a iné záujmy ako B.. Na otázku súdu: Mali ste aj obdobné prípady z nehôd a aká bola úspešná liečba v takýchto prípadoch? Svedok 1/ odpovedal: Mal som aj prípad kde išlo o oveľa ľahšiu nehodu a následky boli obdobné. Nedá sa však porovnávať tieto prípady nejakou všeobecne. V tomto prípade by som poukázal na to, že okolnosti zvyšovali možnosť vzniku traumy, nakoľko rodičia išli za S. a nehoda nebola štandardná, tzn., uhorenie nie je bežným javom pri nehodách. Taktiež by som chcel uviesť, že S. mala problém s otehotnením a keď sa jej to podarilo, nastala táto nehoda, čo tiež nemohlo dobre vplývať na ňu, resp. na jej okolie. Právny zástupca navrhovateľov položil svedkovi 1/ otázku: Vzhľadom k tomu, že ste rodinný príslušník navrhovateľov, môžete povedať, či máte nejakú vedomosť, resp. čo viete o vzťahu medzi deťmi a rodičmi? Svedok 1/ odpovedal: Myslím si, že vzťahy boli dobré, boli si navzájom blízky. Viem, že rodičia uvítali aj tú informáciu, keď sa Veronika plánovala vrátiť späť na W.. Myslím si, že táto rodina bola fajn a bola priateľská. Právny zástupca odporcu 1/ položil svedkovi 1/ otázku: Môžete sa vyjadriť, alebo máte vedomosť o tom, či rodičia pomáhali, a ako, svojim deťom pred dopravnou nehodou? Svedok 1/ odpovedal: Nevie sa k tomu jednoznačne vyjadriť. Viem, že rodičia navrhovateľov neboli finančne zámožní. Na druhej strane z počutia som počul, že keď išli za S. v deň nehody, viezli jej svadobné šaty.

Na nariadenom pojednávaní svedok H.. X. J. vypovedal, že je manžel S.. Pamätá si na ten deň. S manželkou čakali jej rodičov u nich doma na dome, pričom malo ísť o prvú návštevu. Snažili sa dom čo najlepšie vyupratať, aby sa mohli pochváliť, ako si dom zariadili. Mohlo byť 10 hodín, keď S. kontaktovala polícia a oznámili jej, že jej rodičia mali dopravnú nehodu a aby okamžite prišli do I.. Oni toto rešpektovali a vycestovali sme do I.. Manželka už vtedy tušila, že sa jej rodičom niečo stalo, čo sa aj v I. potvrdilo, kde sa to dozvedeli. Manželku to veľmi silno zasiahlo a bol celý čas s ňou. Mala veľký problém s cestovaním. On pochádzam z východu a dokonca museli obmedziť návštevy jeho rodičov na východe v dôsledku toho, že manželka sa bála cestovať. Viackrát manželku pristihol, ako v noci plače. Niečo hrozné bolo slávenie ich prvých Vianoc po nehode. On si to ani nevie predstaviť, keby v jeden deň prišiel o oboch rodičov. Pamätá si, že jej sestra B. v tom čase bola v zahraničí, a S. nevedela, ako jej má túto smutnú udalosť oznámiť. Čo ho prekvapilo, tak bolo správanie jej rodiny, ktorí sa k tejto udalosti postavili pomerne chladne, a teda na S. všetko zostalo, tzn., hlavne pohreb. Podľa neho sa ani nemala kedy zrútiť. Obdivuje ju za to ako celú situáciu zvládla. Situácia je v súčasnosti o niečo lepšia, a to hlavne odvtedy, čo sa im narodilo dieťa. Na druhej strane sviatky vždy sú skôr nepríjemnosťou, nakoľko Kataríne rodičia veľmi chýbajú. Na otázku súdu: Ako ste pomáhali S.Y.? Svedok 2/ odpovedal: Zobral som si dovolenku a pomáhal som jej všetko vybaviť, tzn., pohreb a dali sme do poriadku aj záhradku, čo mali rodičia v I.. Snažím sa jej byť dobrým manželom. Viem však, že rodičov jej nikdy nenahradím. Okrem toho snažíme sa chodiť aj za sestrou do I.. Na otázku súdu: Zaznamenali ste niekedy nejakú zmenu správaniu u S. po nehode? Svedok 2/ odpovedal: Áno, hlavne počas prvých Vianoc, keď k nám na návštevu prišli moji rodičia a keď sme mali začať štedrovečernú večeru, tak sme museli hľadať S., ktorú som našiel plakať s tým, že jej je smutno, keď tam nie sú jej rodičia. Podľa mňa sa prestala tešiť veciam, ktoré ju v minulosti tešili a bola smutnejšia. Pred nehodou S. telefonicky bola v kontakte so svojou matkou. Možno si volali aj každý deň. Keď matka zomrela, tak pociťovala určitú samotu. Neskôr som si všimol, že manželka začala aj viac jesť a trochu aj pribrala. Ďalšou takou negatívnou spomienkou bolo, keď sa nám narodil syn a manželka sa rozplakala, že tam nie sú jej rodičia. Samostatnou kapitolou by som uviedol problémy s cestovaním. Dovtedy manželka nemala žiadne problémy. Odvtedy mávala s tým problém, tzn., že odmietala cestovať a keď som aj ja niekde išiel, tak som musel sa každú chvíľu hlásiť, že som v poriadku. Zvlášť, keď som išiel sám na východ, tak som s ňou musel telefonovať možno aj každú hodinu, mala o mňa strach. Do dnešného dňa, keď chodím za prácou, čo nie je ďaleko, asi 30 km od nášho domu, tak vždy jej musím zatelefonovať, že som v poriadku. Na otázku súdu: Pomáhali Vám S.

rodičia pred nehodou, a keď áno, tak ako? Svedok 2/ odpovedal: Ja som sa s S. zoznámil v roku 2008 a už po mesiaci som bol na návšteve u jej rodičov. Mohlo to byť v novembri v roku 2008. Rozhodli sme sa kúpiť hrubú stavbu vo B. V. Q. a tento sme sa snažili dokončiť. Keď bol dom už užívania schopný, tak sme v auguste v roku 2009 pozvali na návštevu jej rodičov, kedy sa stala aj dopravná nehoda. S. rodičia sa nám snažili pomôcť podľa svojich možností, napr. svokor vedel zohnať naftu z roboty, alebo len také bežné vajíčka od sliepok boli pre nás privítaním. Myslím si, že so svokrovcami sme mali dobrý vzťah. Za svokrovcami sme chodievali tak raz do mesiaca na celý víkend, teda sme aj spali u svokrovcov.

Na nariadenom pojednávaní svedok Y. J. vypovedal, že svoju manželku B. by považoval ako veselú osobu. Poznajú sa 17 rokov. Jej sestra chodila s jeho sestrou do jednej triedy a bývali na jednej ulici, teda sa predtým aj navštevovali. V deň, keď sa stala dopravná nehoda, robil tzv. závozníka v kamióne, ktorý akurát vyrážal z R. do C.. Tento kamión mal zbierať elektroniku pre obeť hurikánu S.. Dispečer mu cez vysielaciu oznamil, že ho nevyhnutne zháňa manželka. On jej zatelefonoval a manželka mu s plačom oznámila, že jej rodičia uhoreli. Okamžite volal na dispečing, či môžu otočiť kamión. Dispečer s tým súhlasil, pričom asi za trištvrte hodinu od kontaktu s jeho manželkou dorazil domov. Manželka doma kľučala a bola v slzách. Považuje sa za dosť citlivého človeka, a aj jeho sa to dotklo, a to najmä preto, že je z rozvedenej nehody a otec ako námorník sa mu málo venoval, robil na zaoceánskych plavbách. Bývali málo v kontakte a svokra považoval za svojho náhradného otca. Napr. si zohnali veterán a tento sa snažili zrekonštruovať. Aj keď sa o svokrách hovoria rôzne vtipy, on nič zlé na adresu svokry nemôže povedať. Boli ako pubertáči, bavili sa o všetkom, dokonca sa raz stalo, že išiel na rande za B., túto nenašiel doma a nakoniec sa rozhodol, že za B. nepôjde a celé poobedie strávil so svokrou, kde sa bavili o hocičom. Svokrovi splnil aj niečo z jeho snov, zobral ho do F. S. a mali naplánované ísť aj na preteky Formuly 1. Keď manželka zostala tehotná, svokrovci prekonali svoju technickú averziu a neschopnosť a zabezpečili si skype, aby mohli s nimi komunikovať prostredníctvom internetu, najmä vidieť, ako manželke rastie bruško. Ďalej uviedol, že v U. pracoval ako obchodný zástupca s pomerne dobrým príjmom a myslí si, že by vedel z tohto príjmu zabezpečiť bez problémov celú svoju rodinu. Raz sa stalo, že nemohol zdvihnúť telefón svojej manželke a tá sa dostala do takého stresu, že privolala až políciu. Po tejto udalosti sa rozhodol, že sa vráti späť na W., pričom aktuálne si pomerne pohoršil, robí obyčajného predavača elektroniky. U manželky nastali pomerne veľké zmeny v jej psychike a správaní. Manželka má problémy s cestovaním. V čase, keď sa stala nehoda, robila si šoferák a odvtedy už nechce vidieť ani auto. Dokonca, keď šoféruje, zakázala mu obiehať pomalšie vozidlá pred ním, čo aj pre neho je niekedy nepríjemné. Keď sa však rozhodne napriek tomu predbiehať, zistil, že manželka si pri tom zatvára oči. Z času na čas sa stane, že vidí manželku, ako sa pozerá do neznáma a ako by bola neprítomná. Keď sa jej na to opýta, tak mu povie, že si predstavuje, ako rodičia zomreli, čo sa mi nezdá tiež normálne. Ďalší problém vidí aj u ich dcéry K., ktorá má 4 roky a namiesto toho, aby chodila k starým rodičom na koláče, tak chodievajú zapalovať sviečky na cintorín. Dcéra sa ho pýta, že čo je s jej starými rodičmi. On jej vždy hovorí, že spinkajú. Ona sa ho pýta, kedy sa zobudia. Raz sa stalo, že mu K. povedala, že videla dedka vo dverách, čo nemohla byť pravda, nakoľko jeho otec je stále v zahraničí a dokonca neprejavuje veľký záujem ani o svojich vnukov. Veľkým problémom bolo pre jeho manželku aj to, že nemohla dať posledné zbohom svojim rodičom. Letecké spoločnosti odmietli manželku v takom vysokom štádiu tehotenstva previesť na W.. Musela to riešiť so sestrou len cez skype, tzn., ako bude vyzerat' pomník, čo tam bude napísané a akou farbou budú vyzerat' písmená. Svokra mala veľmi rada O. a keď táto pesnička náhodu zaznie v rádiu, tak jeho žena sa rozplače, čo rieši obyčajne tak, že vypne rádio. Problém nastal aj vtedy, keď v U. uhorel v aute herec V. C., čo jeho manželka taktiež zle znášala, pretože tohto herca mali obľúbeného. Právny zástupca odporcu 1/ položil svedkovi 3/ otázku: Počas Vášho pobytu v zahraničí ako často ste sa navštevovali? Svedok odpovedal: S manželkou sme boli v zahraničí 6 rokov, pričom za toto obdobie sme 2-krát boli na W., a takisto svokrovci 2-krát boli v T..

Dňa 20.04.2011 v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 168/2009 bolo konštatované, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Dňa 24.10.2013 Súdny dvor Európskej únie vyhlásil rozsudok vo veci vedenej pod C-22/12 S. Z. V. Y. V. U. O. Z., v ktorom rozhodol, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov

členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Krajský súd v Trenčíne v obdobnej veci (smrť ženy zapríčinená dopravnou nehodou) vo svojom rozhodnutí č.k. 6Co/810/2014 - 396 zo dňa 07.07.2015 potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 7C/151/2008-294 zo dňa 15.01.2014, ktorým súd škodcovi (odsúdenému - poistenému zo zákonného poistenia) a poisťovni uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť manželovi zomrelej nemajetkovú ujmu vo výške 70.000,- eur a dvom deťom, každému po 100.000,- Eur.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, platného v rozhodnom období, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Obč. zák., platného v rozhodnom období, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 cit. zák., platného v rozhodnom období, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 cit. zák., platného v rozhodnom období, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 cit. zák. po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Podľa § 415 cit. zák. každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 788 cit. zák. poistnou zmluvou sa poistiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poistiteľom poistnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poistné.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Podľa § 5 ods. 3 zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách, platného v rozhodnom čase, osoba sediaci na sedadle vozidla povinne vybavenom bezpečnostným pásom je povinná byť počas jazdy týmto pásom riadne pripútaná.

Na základe zisteného skutkového stavu veci súd dospel k záveru, že návrh je čiastočne dôvodný. Navrhovatelia sa v konaní domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej úmrtím svojich rodičov,

ktorú spôsobil nedbanlivostným konaním odporca 1/ v rámci prevádzky svojho motorového vozidla, za čo bol odsúdený trestným rozkazom tunajšieho súdu.

Súd vychádzal z uplatneného nároku a konštatuje, že navrhovatelia v konaní preukázali aktívnu legitimitáciu. Podľa § 15 Občianskeho zákonníka je zabezpečená posmrtná ochrana osobnosti občana jeho príbuznými a podľa tohto ustanovenia po smrti fyzickej osoby patrí právo na uplatnenie ochrany osobnosti zomrelej fyzickej osoby manželovi a deťom a ak ich niet, tak rodičom. V danom prípade teda uplatňovali právo podľa citovaného ustanovenia deti nebohých. Realizácia posmrtnej ochrany je teda vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutému občanovi, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti je aj ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov. Zákon týmto osobám priznáva právo uplatňovať ochranu osobnosti osobitným výslovným predpisom preto, lebo toto právo, ako čisto osobné, smrťou občana zaniká, a teda neprechádza na dedičov, takže uvedené subjekty, najmä spomenutí príbuzní, nemohli by ho vykonať z titulu, že ho zdedili.

Obsah tohto práva je zhodný s obsahom práva, ktorý patril zomrelému občanovi; preto osoby uvedené v § 15 Obč. zák. môžu na ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby použiť všetky právne prostriedky, ktoré vymedzuje § 13 Obč. zák., teda aj žalobu na zadosťučinenie v peniazoch (tzv. peňažnú satisfakciu). Opak totiž nemožno vyvodiť zo žiadneho z ustanovení § 11 - 15 Obč. zák. V zmysle ustálenej judikatúry možnosť priznania náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch aj pozostalým, možno vyvodiť aj zo všeobecnej zásady platnej v demokratických právnych štátoch, v zmysle ktorej „je nemravné akúkoľvek ujmu neodškodniť“. Zároveň v konaní bolo nesporne preukázané, že navrhovatelia splnili aj podmienku aktívnej legitimitácie domáhať sa práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, kde smrťou rodičov navrhovateľov došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľov, nakoľko možno konštatovať, že súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými a rešpektovanie súkromného a teda aj rodinného života musí zahŕňať aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami aby tak bolo možné mimo iné tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným, úzkym a pevným sociálnym, morálnym, citovaným a kultúrnym väzbám predstavovať natoľko vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvoj osobnosti pozostaleho, že môže byť kvalifikovaná ako ujma, ktorá znižuje jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti. Z tohto pohľadu Občianskeho zákonníka dáva podmienky na uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Smrť fyzickej osoby v dôsledku zavineného protiprávneho konania vo všeobecnosti predstavuje následok, ktorý nie je možné odstrániť a nie je možné ho ani napraviť, a tak znamená pre pozostalých nereparovateľnú citovanú ujmu a zásah do ich života, do ich práva na ochranu osobnosti a do práva na život zomrelej osoby. Pokiaľ ide o výšku tejto nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka súd prihliadal na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá spočívala v smrti rodičov navrhovateľov. Pokiaľ ide o určenie výšky tohto odškodnenia (nemajetkovej ujmy) súd sa pri jej určení ďalej spravoval úvahou, či je vôbec v peniazoch oceneľný ľudský život. Inými slovami, či je objektívne možné vôbec stanoviť akékoľvek kritériá na peňažné vyčíslenie straty blízkej osoby. Súd dospel k záveru, že stanoviť všeobecne aplikovateľné kritériá na určenie výšky peňažnej náhrady v prípade smrti blízkej osoby ako následku protiprávneho konania škodcu nie je objektívne možné, pretože ľudský život nie je obchodovateľný tovar a jeho hodnota je v podstate v peniazoch nevyčísliteľná, možno iba zmierniť ťažkú citovú ujmu a neoprávnený zásah do práva na ochranu poškodeného a pozostalých blízkych osôb formou právnych prostriedkov upravených v Občianskom zákonníku. Je nutné vcítiť sa do prežívania pozostalých blízkych osôb, akú ujmu a traumy predstavuje pre nich smrť osoby blízkej, ktorú osobu stratili v dôsledku protiprávneho zavineného konania inej osoby.

Odvolací súd uložil prvostupňovému súdu, aby pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy posúdil všetky okolnosti prípadu a zaoberal sa postavením a navrhovateľov a odporcu 1/. Súd vykonal v tomto smere rozsiahle dokazovanie, pričom ani samotní účastníci po vrátení veci na prvostupňovému súdu nemali žiadne vecné návrhy na doplnenie dokazovania. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že dopravná nehoda sa stala v dôsledku hrubej nedbanlivosti odporcu 1/, ktorý svoj čin viackrát oľutoval. Odporca 1/ sa na všetky nariadené pojednávania riadne dostavil, svoj skutok nikdy nezľahčoval, pričom je evidentné, že táto udalosť mala negatívny vplyv aj na samotného odporcu 1/ , ktorý ako živiťel rodiny musel zanechať svoje zamestnanie a v súčasnosti je odkázaný na pomoc štátu. Do úvahy treba vziať aj skutočnosť, že odporca 1/ čelil trestnému konaniu, bol odsúdený, svoj trest si riadne vykonáva.

V konaní je nesporne preukázané, že pri dopravnej nehode protiprávnym nedbanlivostným konaním odporcu 1/ bola zavinená smrť dvoch ľudí. V konaní bolo preukázané, že vzťahy medzi navrhovateľmi ako deťmi a nebohými ako rodičmi boli štandardné, teda také, aké je možné očakávať od normálnych rodinných vzťahov. Navrhovatelia po dovŕšení plnoletosti a ukončenia štúdia si založili vlastné domácnosti a medzi rodičmi a deťmi prebiehali sporadické návštevy, vzájomná pravidelná informovanosť a zdieľanie aktuálnych radostí a starostí. Navrhovateľ 1/ plánoval sobáš, navrhovateľ 2/ bol v očakávaní narodenia prvého dieťaťa - vnuka nebohých. Smrť rodičov navrhovateľov bola pre navrhovateľov traumatizujúca, vyplývajúca z nečakanej straty najbližších príbuzných. Z výsluchu navrhovateľov ako aj z výsluchu svedkov vyplynulo, že obom navrhovateľom v dôsledku dopravnej nehody sa negatívnym spôsobom zasiahlo do ich práva na rodinný život. Navrhovateľ 2/ nemohol vycestovať z T. na W. na pohreb vlastných rodičov z dôvodu vysokého štádia tehotnosti. Navrhovateľ 1/ bol nútený odložiť termín vlastnej svadby. Navrhovatelia od tohto momentu pociťujú úzkostné stavy pri jazde na motorovom vozidle, resp. majú obavu z jazd na dlhé trate. Nehoda sa stala v čase, keď obaja navrhovatelia sa pripravovali na vlastné rodičovstvo a spoliehali sa aj na očakávanú pomoc rodičov pri výchove a opatere maloletých detí. Do úvahy bolo potrebné vziať aj skutočnosť, že navrhovateľ 2/ sa vrátil z dlhodobého pobytu z T. na W., pričom ako hlavný dôvod uviedol odlúčenosť od najbližšej rodiny. Tieto všetky okolnosti súd zohľadňoval pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Pri výške odplaty súd okrem konkrétnych okolností prípadu zohľadnil aj predchádzajúce rozhodnutia súdov v obdobných veciach, vrátane rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne č.k. 6Co/810/2014 - 396 zo dňa 07.07.2015, pričom dospel k záveru, že suma 30.000,- Eur za oboch rodičov pre jedno dieťa je v tomto prípade primeraná. Súd vzal do úvahy vek, postavenie, príjmové a majetkové pomery odporcu 1/ (najmä z pohľadu vymožitelnosti súdneho rozhodnutia), pričom sa jedná o otca dvoch maloletých detí, ktorého príjem je aktuálne nulový, keď splnil zákonné predpoklady na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci. Pri priznávaní nemajetkovej ujmy súd vzal do úvahy aj postoj navrhovateľov na nariadenom pojednávaní zo dňa 03.11.2015, keď ich právny zástupca uviedol, že pre nich je suma 30.000,- Eur pre každú z navrhovateľov v minimálne novej hranici, ktorá sa im javí ako primeraná. Prisúdenie nemajetkovej ujmy v požadovanej výške spolu 500.000,- Eur súd považoval za príliš vysoké, ktorým by fakticky znemožnil a mimoriadne sťažil odporcovi 1/ ďalší život a vytvoril by frustrujúci stav, ktorý by sa dotkol celej rodiny odporcu 1/. Odporca 1/ bol za spáchaný trestný čin právoplatne odsúdený a viackrát sa navrhovateľom ospravedlnil.

Odporca 1/ ako poistený v čase dopravnej nehody mal uzatvorenú poisťovnú zmluvu u odporcu 2/ z titulu povinného zmluvného poistenia dopravného prostriedku. Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu v ustanovení § 2, v ktorom vymedzuje pojmy pre účely tohto zákona, pojem škoda osobitne nedefinuje a definíciu nepodáva ani Občiansky zákonník (čo treba rozumieť pod pojmom škoda nevysvetľuje ani teraz platná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel). Riadiac sa názorom odvolacieho súdu, ako i vzhľadom na obsah rozsudku Súdného dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013 vo veci vedenej pod C-22/12 S. Z. V. Y. V. a O. Z., súd konštatuje, že vecná pasívna legitímácia je daná aj voči odporcovi 2/. Námietky, ktoré vzniesol odporca 2/ po rozhodnutí odvolacieho súdu, nie sú takého charakteru a právneho významu, aby sa prvostupňový súd mohol odkloniť od právneho názoru vysloveného odvolacím súdom (§ 226 O.s.p.). Riešenie otázky pasívnej vecnej legitímácie odporcu nezávisí od absencie právnej normy, resp. výslovného legislatívneho zákazu v tom smere, že odporca 2/ ako poisťovňa v rámci poisťovného vzťahu pri poisťovnej udalosti nemôže niesť následky za prípadnú vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale závisí od výkladu právnej normy pri jej aplikácii, čo je v kompetencii výlučne súdu. Na druhej strane je potrebné uviesť, že výška priznanej nemajetkovej ujmy sa neodvíja od toho, či poisťovňa je alebo nie je účastníkom konania ani sa neskúmajú majetkové pomery odporcu 2/.

Na základe vyššie uvedeného súd navrhovateľom 1/ a 2/ priznal voči odporcom náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do práva na rodinný život každému po 30.000,- Eur a vo zvyšnej časti návrh ako nedôvodný zamietol.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 151 ods. 3 O.s.p. tak, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej z dôvodu zložitosti prípadu, ktorý sa vedie od roku 2012 a z dôvodu rozhodovania o trovách štátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trenčíne.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (označenie súdu ktorému je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, podpis, dátum) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie je potrebné podať v potrebnom počte rovnopisov spolu s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak potrebný počet rovnopisov účastník nepredloží, súd vyhotoví kópie na jeho trovy, t.j. 0,50 Eur/stranu (§ 42 ods. 3, 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že

- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav,
- sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali,
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (dôkazy sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu, dôkazmi má byť preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4, účastník konania bez svojej viny nemohol dôkazy označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa),
- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak nebude povinnosť uložená rozhodnutím dobrovoľne splnená, možno podať návrh na exekúciu podľa osobitného predpisu.